editie on-line www.cartesiarte.ro

N.R Racordat, ca şi Mircea Eliade, la marea literatură care se scria în epocă, Laurenţiu Fulga a început a-şi scrie nuvelele de debut în perioada interbelică. Le-a purtat cu el în ranița de elev de şcoală militară, le-a pierdut pe când cădea rănit la începutul celui de al doilea război mondial şi le-a rescris pe patul de spital publicându-le în anul 1942, în colecția „Universul literar". A avut un succes imens, de care nu s-a putut bucura întrucât a ajuns din nou pe front şi în prizonierat. Când s-a întors, târziu, în Bucureşti, a fost primit la Capşa cu aplauze şi considerat un scriitor consacrat al generației sale.

Reproducem aici nuvela „ Strania Domnişoară Ruth"

Am fost învățați să primim lucrurile și adevărurile din viață, minore sau majore, printr-o anume justificare. De obicei, și nu întîmplător, ți-o cer mai ales inteligențele medii, logicienii mărunți. Pentru care și eu, așezîndu-mă cu vehemență împotriva lor, nu încerc să justific nimic. Prefer să rămîn prizonier al misterioasei cauze ancestrale care mi-a ordonat să suflu asupra cuvîntului, și cuvîntul să capete semnificație. Lutul din care creez ficțiuni sunt eu însumi, iar ficțiunile respective sunt propria mea repetare pînă la ora de pe urmă. Cu atît mai mult deci n-ar trebui să adaug cărții mele această confesiune de început, care ar putea fi interpretată ca un exces de orgoliu.

V-o declar deschis : mi-e frică ! Și dacă în realitate greșesc, și dacă ficțiunile se vor răzvrăti contra mea ?

În definitiv, nici o taină pentru nimeni, cărțile se prezintă și se explică de la sine. Prin numai conținutul și finalitatea realizării lor, fără nevoia vreunei pledoarii speciale. Cunosc riscul declarațiilor de credință, suspiciunea care le pîndește. Dar nici să las

cititorului satisfacția ipocrită că n-am sîngerat destul și nu mi-am vîndut sufletul pe totdeauna în aceste pagini. Ca să fiu sincer, sunt uneori ceasuri cînd mi-e teamă să nu fi rămas cu ceva în afara cărții. Sau, alteori, cînd am senzația că un oarecine, străin, s-a instalat în mine și a lucrat în numele meu, deși sfîrșirea fizică mie îmi arde ființa, nu aceluia, care ar fi. Îmi revin foarte anevoie și, stăpînit de o furie dureroasă, mă întreb : dacă voi fi fost într-adevăr hărăzit de zei să determin și eu facerea unei lumi, de ce totuși zeii îndrăznesc să mă controleze ?

Nu știu, dincolo de pragul acesta niciodată n-am izbutit să trec. Dar ceea ce știu sigur e că semnele trecerii mele pe acest pămînt și întrebările pe care sfinxul personal mi le-a pus, urcușul desperat al spiritului spre inaccesibil, nu de puține ori incapabil să răspundă la întrebări, ca și coborîșul său resemnat în beznă — toate și-au pus pecetea de sînge pe existențele eroilor mei.

Fiindcă în fiecare ins al lumii viețuiește un fel de demiurg, sinele său perfect sau contrariul sinelui său, binele și răul într-o aceeași personalitate. Explicabil atunci pentru ce, adesea, demiurgul acesta răsare la suprafața lucrurilor, prin materia lucrurilor și prin magma spirituală, strîmb și pieziș. Sau atît de împlîntat în subconștiința insului, încît nu oricine și-l poate releva sieși cu ușurință, pentru a-l îmblînzi și neutraliza. De aci, conștiința că omul e pedepsit pe vecie la o fatalitate pe care niciodată nu va fi în stare s-o întoarcă în favoarea lui, conștiința că paradisul

și nevoia de a ne reciștiga dreptul la paradis constituie o teribilă minciună.

Dar eu, în această carte, tocmai relația secretă dintre om și demiurg mă strădui s-o statornicesc, reflectarea reciprocă a unuia în celălalt. Convins cu fermitate că paradisul nu-i altceva decît lumea ideală a fiecăruia dintre noi, vă prezint personajele mele exact în clipa integrării în propriul paradis.

Oameni simpli, oarecari, întîlnim pretutindeni, aici sau aiurea, la ora cînd se nasc și la ora cînd mor. Sunt oameni de rînd și oameni fără glorie, diferențiați doar ca vîrste și nume, dar cuprinși laolaltă într-o singură cifră contabilă, sumă pentru statistici și sumă pentru istorie, prin care devin anonimi și care, de fapt, îi și anulează. S-au născut, au crescut, s-au consumat potrivit legilor de conservare a speciei și au pierit, de milioane de ani, alte milioane și milioane de făpturi oarbe, care-și cunosc destinul și se supun cu umilință lui. Din structura unor astfel de oameni, oferindu-mă însumi cel mai tragic exemplu, eu n-am reținut decît aparențele fizice și condiția lor de victime. Fiindcă e multă vreme de cînd am înțeles că pe dedesubtul istoriei cotidiene, domestice a lumii, ca un dublu perfect al acesteia, figurează o altă istorie, suprasensibilă și bizară, care ne aparține de la Geneză și-n care ne refugiem cu nemăsurată voluptate, ca spre un liman salvator, dar ale cărei certitudini și miracole ne e dat să le cunoaștem numai în ceasurile mari ale vieții.

Iată deci că Straniul paradis *are o rațiune foarte proprie de a fi !*

În această carte vă veți întîlni cu oameni-perechi, doi, mereu cîte doi, și drama acestei dualități e cu atît mai amară, cu cît nicicum nu se pot rupe unul de altul, dezlegare nu există. Pentru că un înger al întunecării ori un nevăzut bici implacabil îi tot mînă înainte, mereu alături și mereu să se îndure unul pe altul, să spere că numai așa vor învinge limitele impuse. N-ați văzut că alături de crucea lui Isus a trebuit să fie și crucea lui Varava, că doi osîndiți la aceeași moarte își zîmbesc unul altuia și se întovărășesc pentru eternitate, nu v-ați dat încă seama că bărbatul și femeia se unesc tocmai pentru a-și înjumătăți păcatele și pentru a-și asuma răspunderea unică a păcatelor viitoare ? Asemeni se află toți oamenii în viață — doi, mereu cîte doi, dacă nu obligatoriu într-o unitate corporală, oricum într-una de pact spiritual, chiar dacă despărțiți în spațiu și timp, unul sau altul intervenind, de fiecare dată, ca o condiție necesară a desăvîrșirii celuilalt.

Nu-i cu putință lume ideală, în noi, care să dureze pe un singur punct de sprijin, conceptul de paradis astfel considerat respinge orice arbitrar ontologic. Dacă existența a determinat explozia cunoașterii, la fel de adevărat este că și cunoașterea capătă drept de existență numai prin comunicare. Astfel că dualitatea încetează să mai fie un apanaj al instinctelor, vai de aceia care-i refuză fascinația dinainte de începuturi ! Ori n-ați trăit niciodată clipa de victorie a spiritului asupra materiei, cînd spiritul însuși egalează principiul primordial ? Chiar dacă prăbușit la pămînt și răpus de aripa dulcei morți, cînd te inva-

deazã o fericire euforicã şi nu cauţi cu privirea decît ideea ce vei deveni ?

Asta-i şi treapta superioară pe care vi se dezvăluie eroii mei, aşteptînd la intrarea în paradis, gata să pătrundă dincolo, Idei în stare pură, fără altă memorie decît a celui care i-a creat : strania Domnişoară Ruth şi logodnicul orb al Dianei, Magdalena din vis şi Luca Serafim, halucinatul Heronim Gregor şi la fel de strania Sonia Condrea... Faptul că pînă la urmă şi ei au fost striviţi, deşi fiecare îşi făurise cîte o platoşă protectoare împotriva destinului uman, nu micşorează cu nimic nevoia lor de absolut. Oricît de amarnice le-au fost biografiile, ordinea lor interioară însă a stat permanent sub semnul de influenţă al acestei presimţite străluciri ultime. Şi dacă ei au aflat în iubire singura măsură posibilă de a-şi sublima traumele şi dezastrele biologice, tot într-un efort dramatic spre perfecţiune (cîtă perfecţiune poate atinge visul unui om !), e pentru că lumea lor altfel n-ar mai fi avut nici o armonie.

Sinele şi contrariul său, omul mitizat şi demiurgul umanizat — numai aşa puteau fi restituiţi circuitului universal.

Vreţi, poate, să ştiţi din ce hăuri s-a zămislit această carte, cum eu însumi am început a crede în ea şi cît a trebuit să ispăşesc pentru ca să se adune pe hîrtie ? Nu, ar fi peste puterile mele, taina îmi aparţine exclusiv şi nu gîndesc s-o dezvălui nimănui. După cum şi simbolul reîntegrării, în toată justificarea de pînă aci, recunosc că mi s-a relevat într-un ceas care aparţine istoriei mele secrete. În schimb, tot ce socotesc necesar să fac public, deocamdată, e

un anume sentiment de eliberare, trăiesc un fel de frenezie fără măsură, nu mai sunt singur pe lume.

Fiindcă actul de creaţie nu-i altceva decît o sfruntare aruncată dumnezeirii şi neantului, ca să ne salvăm de pulberea care vine să acopere totul. Fiindcă îngerul damnat care-mi stă aplecat peste umăr, de veghe la masa de lucru, nu-i altceva decît proiecţia propriei mele revolte contra nimicniciei. Fiindcă nici o singurătate nu-i mai revelatoare de mistere decît singurătatea Genezei personale, cînd şi ţie ţi-este dat să pui ordine în haos. Dar eu ştiu că există undeva o femeie, pe care ar trebui să o scuip zilnic în obraz pentru a-mi fi umilit această speranţă. Există undeva un om, pe care ar trebui să-l dau cîinilor de viu pentru sila şi amarul ce mi le-a lăsat în suflet din aceeaşi cauză. Există, şi cîte-cîţi mai există, pe care pretutindeni ar trebui să-i urmărească blestemul meu de lacrimi şi nefericire pentru a-şi fi întors faţa de la mine, refuzînd să m-asculte. Şi totuşi, e ora să le-o spun cu jurămînt : n-au decît să zacă în leşia condiţiei lor de fiinţe inferioare, eu nu voi arunca piatra asupra lor. Eu mă am pe mine cuprins în această carte, e dreptul meu să sfidez dumnezeirea şi neantul cu această carte, şi mi-e de ajuns, niciodată nu voi fi singur !

Primul manuscris al acestei cărţi l-am purtat într-o raniţă de soldat, dinainte de izbucnirea războiului pînă-n acea după-amiază de august '941, cînd am căzut rănit de moarte într-un lan de grîu, răstignit pe spate, cu faţa către bietul Dumnezeu. Trudit în răstimpurile de agonie calmă dintre două lupte, manuscrisul îl vedeam, prin forţa împrejurărilor, ca

pe modul meu de a mă apăra contra morții. Ciudat cum același străin mereu prezent în mine, trimis al zeilor sau cine știe al cui, n-a îngăduit o clipă să răzbată printre cuvinte duhul războinic. Dovadă că lumea gîndită și creată de mine, chiar dacă absurdă și constituită din iluzii, mi-era suficientă. Dar primul manuscris a rămas în acel indiferent lan de grîu, alături de toate nimicurile din raniță și sortit să putrezească în propriul meu sînge vărsat acolo din belșug. Probabil că m-am ridicat atunci dintre morți, împotriva tuturor evidențelor, tocmai pentru a-mi scrie a doua oară cartea și încă altele pe care le am sub frunte. Apoi, în sanatoriul Saint Vincent-de-Paul și-n lunile de convalescență, am reușit să restabilesc vechile legături cu universul meu de patimi și obsesii, de astă dată cu înverșunarea de a rezista împotriva celuilalt chip de a muri, cerebral.

Acum am sfîrșit-o, vă aparține !

Și totuși, uimit, paralizat de emoție, mă întreb : să fie oare cartea mea, personajele mele, sunt eu acela care le-a dat unora viață, altora moarte ? Și întrucît, prin ea, în ea, visînd o salvare, mi-am rezolvat propriile dezordini ? Și întrucît cei ce se vor recunoaște în aceste pagini, căutîndu-se cu de-amănuntul, nu mă vor învinui că le-am schimbat destinul ? Oricum ar fi însă, nu pot scăpa de senzația că-n mine s-a produs o mare ruptură, ceva din mine s-a despărțit de mine, și nu pot să strig după ajutor, și grozav aș vrea să mi se confirme că nu-i cartea mea, că eu tot Eu am rămas, întreg, nealterat, în afara limitelor ei.

Dar s-a sfîrşit, desigur, cine o să mă convingă de contrariu ? Sorţii au căzut, puntea peste neant a fost lăsată. Şi-abia după ce, din cauza ei, voi fi acuzat, judecat şi condamnat, la tăcere sau la ură, abia atunci voi şti că tot a mea este cu adevărat şi voi iubi-o ca pe un păcat solemn ce mi-ar putea promite gloria. De-aceea şi încep să cred că Straniul paradis *a fost scris în zodia cînd pe bolta cerului, de ce nu ?, strălucea o stea foarte înaltă.*

LAURENŢIU FULGA

Bucureşti, 17 ianuarie 1942

ARGUMENT PENTRU A DOUA EDIȚIE

Am îmbătrînit cu treizeci de ani. Mi-a fost dat să traversez experiențe fundamentale. Coborîrea în infern și refuzul de a-l accepta ca definitiv. Numele meu de soldat a figurat pe lista căzuților în război. Păstrez și-acum textele de necrolog tipărite în memoria celui ce fusesem. Am călcat însă pre moarte și am avut parte de altă biografie. După care viața din nou a binevoit să dea cu mine de pămînt. Și mai ales conștiinței nu i-a fost prea ușor. Parcă e ușor să te speli de păcate străvechi și să renunți la ziua ta de naștere pentru alt destin ? Și astfel m-am aflat în contradicție fatală cu însăși vocația mea de scriitor. Această carte mi-a devenit principal cap de acuzare într-un proces propriu cu trecutul. Am început s-o urăsc și m-am lepădat de ea cu o silă imensă. O dată, m-am și apucat să-i dau foc. Am urlat de durere. Era ca și cum aș fi ars eu însumi de viu. Dar s-a așezat între noi timpul, și decizia timpului a fost alta. Mult mai dură și pentru eternitate. La Judecata de Apoi, toate cărțile pe masă ! Chiar dacă s-ar alege pulberea de ele. Și m-am cutremurat. Și m-a cuprins jalea. Cine avea să mă ierte

de a fi scris-o și pentru a fi încercat s-o elimin din biografia mea ? Fie deci după legea legilor ! Și m-am apropiat de ea cu sfială. Ca de iubirea dintîi, ciudată și trădătoare. Singura însă mare iubire. Fără de care n-aș mai fi fost niciodată întreg. Și dușmănia s-a preschimbat în adorație. Și contestarea, în pasiune sălbatică. Hotărîrea fusese luată : vom merge la judecata celor de față și a celor viitori — împreună !

Dar unde este fantastul, visătorul de-acum treizeci de ani, cu steaua lui cu tot ?

LAURENȚIU FULGA

București, 2 noiembrie 1972.

STRANIA DOMNIŞOARA RUTH

Jur că te voi iubi toată viața,
blestemat de moarte fie acela
care nu-şi va ține jurământul !

1.

Mi se pare adesea că oamenii excepționali pe care i-am întîlnit o singură dată in viață şi-acum nu mai sunt, fiindcă i-a luat vîntul şi i-a înălțat la cer, se pot asemăna cu acele stele prăbuşite a căror lumină o vedem încă, de-aievea, în miezul anumitor nopti. Dacă aceştia despre care vă vorbesc au avut putința să se identifice, pînă la paroxism şi obsesie, cu însăşi voința noastră de a nu-i uita, înseamnă că ei au mai existat cîndva, undeva, într-o lume guvernată numai de geniul iubirii. E atît de puternică personalizarea lor în noi, că adesea ne oprim în mijlocul străzii - nedumeriți, sau chiar înspăimîntați de neprevăzutul întîmplării, şi privim în toate părțile căutînd, murmurînd - pentru noi, pentru nimeni

- Parcă a trecut pe alături Acela ! Nu-ți mai aminteşti ? Domnul, sau domnişoara Aceea !

N-au fost, firește, decît umbre străine, ale altora, sau simple păreri halucinate. Dar nouă ni s-a părut a fi aidoma unor oameni vii, care prea mult se mişcă, nevăzuți, în preajma noastră şi de care prea ne împiedicăm în somn, în meditație, la desperare - mai ales.

Există, astfel, în fiecare din noi prezența totală a cuiva pierdut. Nu ni-1 putem reprezenta dintr-o dată, pentru că, de obicei, prin moarte, amănuntele se diformează. Dar ne stăruie permanent sub frunte, ca de văpaie nestinsă, imaginea ideală a Aceluia sau Aceluia, care va fi fost, şi care nu se poate confunda cu a nici unuia dintre cei ce n-au murit încă.

Se pretinde uneori că sunt suflete de morţi, excepţionale, care ar rătăci prin lume fără nici o noimă. Ce caută însă, pe cine, ce altă viaţă, nu ştie nimeni. S-ar putea să nu fie decît o ispăşire ulterioară a propriilor destine, sau poate că ursita le-a fost atît de blestemată, încât, şi după ce-au trecut pragul eternităţii, le rămîn pe-aici fostele identităţi să sufete.

Cert e că eu nu cunosc om căruia să-i lipsească această extraordinară conştiinţă despre continuarea vieţii prin moarte a unui semen foarte apropiat, sau a unei iubite fără seamăn. Morţii lasă urme, e-adevărat, care nu se văd, n-ai cum le constata real. Dar care se fac simţite, şi cu o fantastică putere de fascinaţie, exact in clipele în care ne credem mai absenţi faţă de scurgerea vremii sau faţă de dumnezeire, tocmai la ceasul în care ne-am lepădat definitiv de amintirea lor. E şi asta una din dramele la care suntem condamnaţi fără să ştim, răscumpărînd prin ea cine ştie ce vinovăţie. Interpretările ei variază în funcţie de conţinutul neantului propriu, se acordă între ele sau se neagă reciproc potrivit unor legi secrete pe care, deocamdată, nici o raţiune obiectivă n-a reuşit să le descifreze. Şi dacă totuşi e de aflat vreun sens, atunci singurul sens constă în faptul că noi mergem în viaţă pe un drum paralel cu morţii.

Dar spre ce finalitate, anume ? Şi de ce, numaidecât, drum paralel ? Şi de ce tocmai alături de ei, cînd e sigur că noi avem toată viaţa înainte şi nu-s puţini morţii pe care-i urâm ?

Pare-mi-se însă că era vorba de inefabila, strania Domnişoară Ruth...

2.

Peronul era luminat de un singur felinar jalnic, cu geamurile sparte, agăţat chiar pe mijlocul boltei şi colorat în roşu. Lumina roşie a felinarului se împrăştia peste toată întinderea peronului,

dându-i o înfăţişare ciudată. Jur împrejurul meu nu se mai afla nimeni, iar pe mine nu ştiu ce mă determinase să cobor in gara aceea. Duioasa mea existenţă accepta din nou aventura, ca pe ceva foarte firesc şi fără nici o justificare. Nimic hotărît de mai înainte, nici măcar sub presiunea vreunei presimţiri bolnave. Mi-amintesc doar că, foarte grăbit, mi-adunasem lucrurile în valiză şi, fără să mai judec ce se petrece cu mine, coborâsem în aparenţă destul de calm, de parcă, într-adevăr, în oraşul acela străin m-ar fi aşteptat cineva.

Dar în clipa în care m-am văzut singur pe acel peron vast şi întunecat, singur şi considerîndu-i pustietatea uluit, ca pe o geografie ireală, m-a cuprins spaima de necunoscut. Aveam senzaţia trezirii într-un fel de paradis abandonat, în care zadarnic m-aş fi zbătut şi aş fi strigat, pe deplin conştient că n-aş fi supravieţuit urâtului şi singurătăţii.

Nimeni, ci doar eu şi felinarul roşu !

Nici trenul, oricît aş fi gonit pe urmele lui, nu 1-aş mai fi putut prinde din urmă. Am mai apucat să-1 zăresc cum se mistuie în taina depărtării, zăngănindu-şi toate maşinăriile şleampăte şi despicând tăcerea nopţii cu huietul sirenei sale stridente. Eu rămăsesem încremenit locului, ca un osândit căruia i se spulberă şi ultima speranţă de salvare.

Era una din acele nopţi oropsite, obosită parcă de prea mult întuneric, numai beznă ! Înaintea mea, dinapoia mea, de toate părţile - beznă, şi nu una obişnuită, oarecare, ci o beznă ca fără odihnă, unduindu-se necontenit într-un fel de flux şi reflux universal, dinafara lumii. Nici stele pe cerul nemărginit, negru, sau alte semne de viaţă, de oriunde, cel puţin. Ci doar felinarul acela roşu, incredibil în acel peisaj de piatră şi pustiu, iar undeva în necunoscut, mai aproape, mai departe, sursa unui zgomot obscur. Zgomot care se difuza, de neânţeles, în mii de alte zgomote surde, ca de oftaturi grele, ca de bocete înfundate, şi care se alia astfel propriilor mei paşi de osîndit, propriei mele agitaţii lăuntrice.

Aproape un ceas trecuse de cînd mă zvârcoleam de la un capăt la altul al peronului, fumând nervos ţigare după ţigare şi incapabil a mă decide în vreun fel. Aş fi vrut, de pildă, să descopăr sala de aşteptare şi să mă prăval în somn, pe una din băncile ei, ca într-o stare de colaps. După o atât de necugetată faptă, somnul mi-ar fi făcut bine şi m-ar fi redat mie însumi. Aş fi uitat pe ce liman al deznădejdii mă aruncase soarta şi, mai mult decît orice, aş fi uitat chiar că exist. Spaimelor, şi tenebrelor cultivând alte spaime, le preferam starea de inconştientă. Zadarnic însă am încercat uşile pe rând, nu mi s-a deschis nici una. Şi zadarnic am bătut la ferestre şi am strigat, doar-doar de m-o recepta cineva, nu mi-a răspuns nimeni, am renunţat.

O clipă mai tîrziu, surprinzător, am auzit în spatele meu paşii cuiva, cum se târşeau de-a lungul peronului, parcă bănuitori. Întorcându-mă brusc, n-am văzut dintâi decît lumina verde a unui felinar mişcîndu-se către mine. Dar omul ce-1 va fi purtat nu se putea desluşi din beznă, sugerîndu-mi-se mai degrabă ca o fantasmă. Trebuia totuşi, oricine ar fi fost, să-i aţin calea şi să mă lămuresc. Să aflu, adică, în ce fel de capcană fără voia mea căzusem şi să-1 implor a mă ajuta să scap de primejdiile ipotetice ale acelei nopţi.

De cum a ajuns in dreptul meu, eu încă temător şi intimidat de neaşteptata lui apariţie, mi-am scos pălăria de pe cap şi 1-am salutat foarte reverenţios

- Bună seara, domnule !

Părea ca dus pe altă lume, coborât într-ale sale, şi intervenţia mea 1-a cam descumpănit. Dar şi-a regăsit repede cumpătul şi şi-a înălţat felinarul pînă aproape de faţa mea, ca să mă vadă mai bine.

- Eu sunt şeful gării.

Avea o voce groasă şi stridentă, ca de gong spart. Cum se uita la mine cu o stăruinţă rece, sfidătoare, n-am putut rezista ochilor săi duri şi am simţit că mă clatin.

- Bună seara, domnule şef de gară !

Dar el n-a socotit necesar să-mi răspundă la salut, m-a întrebat cu acelaşi glas răstit

- Ce doreşti dumneata ?

M-am grăbit să-i explic, sufocat de emoție

- Atât, domnule şef de gară : dacă mai trece vreun tren pe-aici, noaptea asta ! ?

Nedumerit, poate, că i se cer asemenea precizări, şi încă din partea unuia care abia coborâse din tren, şi-a îndreptat din nou felinarul asupra mea şi mi-a aşezat toată lumina pe față.

- Dar unde vrei dumneata să mergi ?

- Mi-e indiferent unde ! şi încercam să zîmbesc, deşi ştiu bine că zâmbeam galben, înfricoşat. Mă-nțelegi, domnule şef de gară ? Indiferent unde ! Vreau numai să plec din gara asta a dumitale, oriunde ! Am sentimentul că am săvîrşit o mare eroare, dacă nu cumva cea mai mare eroare a vieții mele, coborând aici, şi nu-mi place aici, vreau să plec !

Se va fi lămurit, în sfârşit, ce-i cu mine, în glasul lui (calm, de astă dată) a străbătut o vagă notă de ironie

- Nu, dragul meu domn, ca să ştii ! Noaptea nu circulă decât un singur tren : acesta din care, desigur, ai coborît dumneata ! Următorul trece abia mâine-dimineață, şi evident că-n direcție contrarie, atât !

Schimbarea atitudinii lui ar fi trebuit să mă alarmeze, nu m-a alarmat. Important e că rămîneam pradă aceleiaşi capcane, personajul nu mi se arătase de nici un folos. I-am mulțumit pentru informația dată şi m-am întors, căutînd uşa de ieşire spre oraş. M-am trezit încă odată al nimănui, şi gândul că-mi voi petrece noaptea pe străzi mă cam scotea din țâțâni. O singură şansă mai aveam - hazardul, şi am început să cred nebuneşte în hazard.

Ajuns însă pe pragul uşii, m-a prins din urmă şi m-a țintuit locului întrebarea şefului gării

- Dar, în definitiv, ce cauți dumneata în oraşul nostru ?

Ce n-aş fi dat să fi avut un răspuns, dezlegător al tainei care mă adusese acolo ! Aşa că doar m-am răsucit către el, mimînd nepăsarea, şi am ridicat din umeri, zâmbind .

- Parcă are vreo importanță, nici eu nu ştiu !

- Da, sigur ! l-am auzit apoi, parcă îngândurat. S-ar putea să n-aibă nici o importanță, da, da ! Pentru dumneata să n-aibă, desigur ! Şi deocamdată, prietene ! Fiindcă pînă mâine-dimineață, la ora celuilalt tren...

- Ce o să se întâmple până mîine-dimineață ?

A avut o ezitare, pe care însă şi-a învins-o destul de repede.

- Vreau să spun că mâine-dimineață, dacă te hotărăşti totuşi să pleci... Îmi pari un om destul de interesant şi grozav aş vrea, dacă... A izbucnit pe neaşteptate într-un imens, batjocoritor hohot de rîs : Dar eu ştiu că n-o să mai pleci niciodată din oraşul nostru, domnule ! M-auzi ? Niciodată ! şi a dispărut in beznă, clătinînd lumina felinarului după sine şi continuînd să râdă ciudat.

M-am grăbit să ies din perimetrul acelui oracol, n-aş mai fi putut rezista cumplitei sale fatalități. Simțeam numaidecît nevoia să descopăr în goana mea pe străzi un sens, ca să nu mai ştiu cum trece tirnpul. Înfulecîndu-mă el pe mine, sau înfulecându-i eu clipele, aşteptam cu inima strînsă de emoție, ca pe o izbăvire de blestem, să vină mai repede dimineața.

Din fața gării se deschidea spre necunoscut un bulevard foarte larg, pe mijlocul căruia se legănau bătute de vînt o mulțime de lampioane albe. Dar, cum le vedeam în perspectivă, păreau unui fuior unic de lumină, desfăşurat la nesfârşire Mi-am impus anume o stare de calm şi luciditate, convins că numai aşa voi avea tăria să-mi întâmpin destinul. Am trecut pe trotuarul din stînga, teii dăduseră în floare şi ,parfumul lor mă amețea...

Ce va fi voit, oare, să spună cu ultimele cuvinte - cum că el ştia că n-o să mai plec niciodată din oraşul acela al lor? Mă lăsase acolo singur, ca pe pragul dintre realitate şi irealitate, nedumerit şi încolțit de temeri noi. Lumina verde a felinarului se reflecta acum

din plin asupra lui, lungindu-i şi lăbărțându-i umbra pe ziduri în chip de stafie beată. O stafie care, neîndoielnic, zguduia temeliile nopții cu hohotele sale de râs, nebune. Pînă ce, pe nesimțite, 1-a înghițit de-a binelea bezna.

Oare, ce va fi voit să spună ?

M-am grăbit să ies din perimetrul acelui oracol, n-aş mai fi putut rezista cumplitei sale fatalități. Simțeam numaidecît nevoia să descopăr în goana mea pe străzi un sens, ca să nu mai ştiu cum trece timpul. Înfulecându-mă el pe mine, sau înfulecându-i eu clipele, aşteptam cu inima strînsă de emoție, ca pe o izbăvire de blestem, să vină mai repede dimineața.

Din fața gării se deschidea spre necunoscut un bulevard foarte larg, pe mijlocul căruia se legănau bătute de vînt o mulțime de lampioane albe. Dar, cum le vedeam în perspectivă, păreau unui fuior unic de lumină, desfăşurat la nesfârşire. Mi-am impus anume o stare de calm şi luciditate, convins că numai aşa voi avea tăria să-mi întâmpin destinul. Am trecut pe trotuarul din stînga, teii dăduseră în floare şi parfumul lor mă amețea...

3

Tocmai de aceea şi socoteam odihnitor faptul de a rătăci printr-un oraş străin, la o oră atât de târzie a nopții. Faptul de a nu întâlni pe nimeni, în loc să-mi sporească teama de pustiu şi singurătate, dimpotrivă, definea şi mai mult relația dintre mine şi ceilalți oameni ai oraşului, ferecați în casele lor. Eu eram un om liber, ei se condamnaseră de bunăvoie la temnița casnică dintre patru pereți.

Mi-i închipuiam de-a valma, ghemuiți în paturile lor bântuite de coşmare, sau strînşi unul în altul ca într-o desperare de naufragiu fără speranță. Fie că ar fi făcut dragoste, gândind că numai aşa se pot salva, fie că dragostea i-ar fi epuizat, fără să le fi

oferit vreo şansă de salvare. Ştiam bine că fiecare casă, mai ales pe timpul nopţii, tăinuieşte mistere foarte proprii şi de nedezlegat. Ştiam că somnul nu-i decît o sugestie a morţii, molipsitoare, la care oamenii apelează din laşitate. Şi chiar dacă se întîmplă ca unele vise să le fie euforice, ei tot nu vor să mai creadă în viaţa adevărată, divorţul dintre ei şi viaţa pare definitiv.

Ce-ar fi de pildă, îmi spuneam, dorind să verific acest lucru, dacă aş suna pe neaşteptate la o casă oarecare şi apoi să fug ? Sau ce-ar fi, mai bine, dacă aş aştepta neclintit în faţa uşii, fără cuvînt, iar celui ce mi-ar deschide să-i fac doar semn să mă urmeze ? Cu ce groază holbată m-ar privi, şi ce sensuri de taină ar acorda invitaţiei mele, pentru ca imediat să se refugieze în carapacea existanţei sale minore ! Vezi, îmi spuneam, oamenii greşesc ! Prea le e frică de întîmplările şi timpul dinafara lor, nu doresc decât anestezia somnului şi refuzul oricărei confruntări. Pe cînd eu? Dar eu tocmai înaceastă rătăcire fără obiect îmi aflam raţiunea, găseam condiţiei mele umane o semnificaţie. Fugind dintre lucruri, îmi împlineam firește, în primul rând, nevoia absolută de singurătate. După cum, poate inconştient, mă lăsam dus către ceva, nu-ştiu-ce, necunoscut, fără de care propria mea singurătate nu s-ar fi realizat desăvârşit. Şi ce alt miracol mi-aş fi dorit decât acesta, necunoscut, a cărui presimţire însă mă domina tot mai mult?

Ajunsesem la o răspântie, parcă anume inventată ca să-mi pună din nou nervii la încercare. Dinaintea mea - patru străzi, ce se despărţeau ca spre alte patru puncte cardinale, pe care anume s-o fi ales ? Dacă aş fi stat la îndoială, în derută, aş fi dat dovadă de slăbiciune. Prejudecăţile şi superstiţiile, în atare situaţie, nu-şi aflau rostul. N-am şovăit o clipă, am pornit aproape orbeşte pe una, la întâmplare. Firește că, într-un fel oarecare, schimbam cu bună ştiinţa cursul şi proporţiile destinului. De pildă, nimeni nu mă putea asigura că exact pe drumul ales n-avea să se prăbuşească, la un moment dat, pământul sub picioarele mele şi, odată cu el, eu însumi să mă afund îngol. Ei şi ! ? îmi spuneam bravînd, cel puţin pentru a

rezista asaltului beznei pe care o străbăteam, ca şi asaltului umbrelor din mine. Ei şi ? ! Pe oriunde ai hotărît să mergi, destinul tot îţi iese înainte. Stă el pe undeva, la pîndă, şi nu se lasă pînă nu te înhaţă. Fiindcă e legea lui, şi el ştie respecta legea - mai întîi să-ţi deseneze ţie cercul, din care nu există scăpare, şi-apoi să gonească pe urmele altuia, cu acelaşi scop. Destinul e ca un abur, venind de-aiurea şi de pretutindeni, pătrunzător chiar şi prin ziduri inexpugnabile şi despicînd orice fel de limite. Cum, atunci, să fugi de destinul propriu, sau cum să-l schimbi cu al altuia, la oricîte soluţii ai acela, cînd el ţi-e deopotrivă şi Îngerul şi Diavolul de la începuturi ?

Iată de ce, mărturisesc şi jur, grozav îmi mai plăcea drumul acela fără ţel şi fără măsură ! Declanşase în mine o dulce beţie de inedit, care, tocmai fiindcă eram cum eram, părăsit întru toate, mă copleşea. Devenea tot mai cert sentimentul că mă apropii de ceva, nu-ştiu-ce, necunoscut, nemaiântâlnit de către alţii, care numai pe mine mă aştepta. Dar m-aştepta oare, într-adevăr, cineva în oraşul acela străin ? Şi cine să mă fi aşteptat ?

Pe dracu ! îmi spuneam, trezindu-mă la realitate şi analizînd situaţia lucid. Cum şi de unde, cine, cînd sunt cel mai singur om de pe lume, iar cercul în care am fost prins, ca într-un ştreang, se strânge tot mai mult în jurul meu, până la sufocare ?

Şi totuşi, în egală măsură, participam parcă la un început de sfărâmare a însăşi logicii esenţiale care dăduse până atunci sens vieţii mele pe pământ. În loc să mă îndrept spre finalitatea ultimă, cum ar fi fost firesc, se făcea, dimpotrivă, că mă întorsesem din drumul spre moarte şi mă îndreptam spre propria mea zi de naştere. Ceva straniu, de necuprins cu mintea, se petrecea în construcţia rigidă şi temeinic sortită a lucrurilor firii. Ceva căpăta viaţa, sau se aşeza sub semnul morţii, prin sosirea mea in acel oraş. Aş fi vrut să mă înşel, dar nu mă înşelam. Aş fi vrut să fug, dar fuga nu mai era posibilă. Fiindcă, deodată, m-am oprit locului încremenit şi am stat

să ascult ce se aude, ce se întîmplă de unde acea surpare, în afara mea şi în mine, a tuturor rigorilor legitime de pînă atunci.

Da !, pentru că, venind ca din depărtări, am auzit, deodată, cîntînd o vioară.

Dintâi, melodia mi s-a părut a fi o scornire fantastică a nopții, ori o fluctuație bizară a vînturilor dintre tării. Dar, pe măsură ce înaintam împleticit, cântecul se distingea tot mai clar. E adevărat că un timp, melodia mi s-a părut că se scufundă într-un fel de prăpastie, pentru ca, în timpul următor, numai ecoul ei să răsară deasupra ca o agonie. Corzile, astfel, păreau că plesnesc gemînd, pentru ca, din nou, să se împreune într-o letargie şi mai grea.

Arcuşul se zbătea asemeni, suind şi coborînd în vertije halucinante, sodomic şi tulburător ca într-un joc de-a visul şi dementa. Vioară plină de farmece şi blesteme, pe care părea că zeci de mîini diabolice o strivesc şi o descîntă, smulgîndu-i toate cîntecele tăinuite în adînc. Un țipăt nesfârşit, deodată, şi țipătul apoi întrerupt, pentru ca mânuța de repaos dintre sunetul ucis şi sunetul brusc reînviat să sune în auzul meu ca o sincopă de moarte. Străbătea pînă la mine rezonanța tristă a unor acorduri de neconceput, împotriva oricărei legități armonice, din care cauză şi conştiința mea suporta rupturi capitale, pînă la a nu mai avea conştiința că exist.

Mă aflam acum în dreptul acelei case magice, cufundată în întuneric şi între ale cărei ziduri sălăşluiau cântecul, vioara, nevăzutul lor vrăjitor, şi ascultam. Lipit cu toată ființa de zidul casei, şi descompus de-atîta năucire, ascultam. Din nou avea să fie reluat motivul vechi, dar cu alte variații - mai sumbre şi mai tragice. Inteligența umană se dovedea incapabilă a-i găsi cântecului vreo explicație, nici un poem sau imn dintre cele cuprinse în memoria omenirii nu i se potrivea. Ci, poate, doar misterul acelei vieți încărcate de prea amarnice suferinți, care se scurgea prin mijlocirea degetelor, a arcuşului spre o prăbuşire fără salvare. Dar a cui viață, a cui prăbuşire ?

Iată deci că-n oraşul acela străin, la ora târziului nopții, cineva cânta la vioară ! Faptul mi se părea, nu in sine, ci prin vraja pe care o sugera, ieşit din comun, de-a dreptul extraordinar. Şi teribil aş fi vrut, pentru propria mea linişte, să-1 fi putut vedea pe omul care-şi sugruma sufletul pe corzile unei viori. Să se fi despicat deodată peretele casei in două şi eu, tot ascuns, numai făptura, ochii, gesturile, surîsul aceluia care va fi fost să i le fi putut zări. Pentru a mă convinge că omul există, că nu sunt victima unei năluciri. Dar peste toate ferestrele casei erau trase obloane grele negre, zăvorîte în bare de fier negre, casa însăşi arăta neagră. Şi cîntecul însuşi, din aceeaşi cauză, ori din cauze necunoscute, suna demonic şi negru.

Apoi, încet încet, se stinse şi ultimul suspin al melodiei, auzul n-avea să mai desluşească nimic. Poate că omul acela va fi obosit de-atîta suferință, sau va fi murit odată cu ultimul suspin al melodiei sale. Şi zadarnic am mai sperat că vioara amuțită îşi va relua cântecul, nu şi 1-a reluat. Şi ce apăsătoare, înfricoşătoare mi-a apărut liniştea de după aceea. Deşi, inexplicabil, sau explicabil doar prin surescitarea de care eram stăpânit, cîntecul stăruia totuşi de jur împrejurul meu ca o văpaie fierbinte, în ondulații sonore. Cîntecul acela de jale şi răsfăț, de beatitudine şi revoltă, de resemnare şi moarte. Toate, la volume extreme, adunate ca într-un clocot amețitor încrucişate ca săbiile în flăcări deasupra unei jertfe sacre.

Aproape un ceas am mai zăbovit lîngă zidurile casei şi am aşteptat, dorind, implorînd să sune cântecul din nou. Dar cântecul n-a mai reînceput, doar liniştea aceea înfricoşătoare, încărcată de ecouri, mă învăluia. Şi totuşi eram fericit de a-mi fi fost sortită asemenea noapte, n-aveam de ce regreta popasul meu în acel oraş. A doua zi, dimineața, aş fi putut pleca mai departe, sau să mă întorc în destinul meu penibil de totdeauna, am hotărît dimpotrivă. Cel puțin o noapte, atât - o singură noapte, cel puțin, să mai stau în oraş, pentru ca să mai aud o dată vioara gemând, cîntecul împlinindu-mă cu misterele lui.

Mi-am reluat rătăcirea pe străzi în neştire, fără nici un Dumnezeu. Ciudat, însă, cîntecul venea pe urmele mele ca um val viu de acorduri prefigurate material. Îl simțeam, 1-auzeam, nu mă puteam rupe de obsesia lui. Astfel că, foarte curînd, ajunsesem să-i cunosc toate lacrimile şi țipetele, obscurităţile şi luminile, se năştea şi murea în mine ca într-un proces continuu, fără sfârşit, dura în mine incandescent. Cum, atunci, să mai fi rezistat goanei lui după mine ? Trebuia să mă refugiez şi eu undeva, să accept numaidecât închisoarea unei odăi. Eram convins că numai aşa voi scăpa de urmărirea lui, numai aşa îmi voi recăpăta libertatea.

Mă întrebam, însă : de-ar fi fost, oare, să apuc pe altă stradă, la fel mi s-ar fi întîmplat, prin aceeaşi euforie sau nefericire aş fi trecut ? Şi-mi răspundeam fără îndoială că da, fiindcă sunt sentințe ce se dau omului oriunde, oricînd şi indiferent de drumul pe care şi-1 alege îm viață...

4.

Mi-au trebuit multe ceasuri, tot sucindu-mă şi răsucindu-mă prin păienjenişul străzilor ca printr-un labirint, pînă să descopăr un hotel. Cred că era singurul hotel din oraş, cam prăpădit şi vai de el, altul nu mai aveam unde căuta, am irtrat. Nimic deci neobişnuit în aerul stătut al holului strâmt, îmbâcsit cu mobile asemeni, vechi şi mizere. Cel mult pendula fără limbi, agățată între ferestre, mută, al cărei ochi holbat, mâzgălit cu ore strîmbe, aducea a veşnicie împietrită gata să te ucidă. Hotelierul zăcea ca decapitat pe tăblia pupitrului său de recepție, cu simțurile, se vede, însă, în permanentă alertă. Fiindcă s-a şi trezit brusc, de cum a auzit uşa scîrțâind lugubru în tăcerea moartă a nopții.

- Vreau o cameră, i-am spus. Dacă se poate, o cameră în care să dorm pînă la Judecata de Apoi.

Firesc ar fi fost să mă întrebe cine sunt, de unde vin, ce caut în oraşul lor şi să mă înscrie, oricum, în registrul lui împuţit de pasageri, dacă va fi avut aşa ceva. Nu m-a întrebat, nu mi-a cerut nimic. Doar s-a uitat lung la mine şi a zâmbit vag, a resemnare, de parcă sosirea mea acolo n-ar fi constituit pentru el nici o surpriză, cumva îi fusesem anunţat şi el era pregătit cu de toate. Şi-a luat apoi legătura de chei şi m-a poftit, fără cuvânt, să-l urmez. Dar muţenia lui m-a scos din sărite, l-am întors brusc către mine.

- Ascultă, omule ! Venind încoace, am trecut pe lîngă o casă cu obloane negre, pare-mi-se pe bulevardul gării. Am auzit pe cineva din casa aceea cântând la vioară, ştii cine este ?

Hotelierul a cortinuat să mă privească intens, cu acelaşi surâs încremenit pe buze.

- Da, domnule, cunosc şi casa şi cîntecul. Acolo locuieşte Domnişoara Ruth, ea cîntă la vioară şi numai noaptea !

Ei bine, la aşa ceva nu m-aşteptasem : o femeie ! Şi m-am trezit murmurându-i numele : - *Domnişoara* Ruth *Domnişoara* Ruth !, asaltat, în acelaşi timp, de întrebăr: fără sens, cu imaginaţia exaltată : oare cum o fi arătînd oare cît o fi de frumoasă ? !

Eliberat din strînsoarea mea, hotelierul a pornit să urce nepăsător scara. Eu urcam pe urmele lui, împleticindu-mă ca beat. Şi iar am auzit, de-aievea, scornită ca din obscurităţile memoriei mele năpăstuite, dar foarte prezentă, obsedantă, vioara cântând. Şi iar a fost necesar de astă dată în furie, sau invadat de spaime, sau înnebunit de dor, să-l prind pe hotelier de braţ şi să-l întreb uluit

- Dumneata auzi ? ! Spune-mi : auzi ? !

- Ce anume ? s-a mirat el cu vădită indiferenţă.

- Cântecul ! am strigat. Vioara Domnişoarei Ruth!

Şi ceva, atunci, ca o lumină revărsată din adânc i-a năpădit hotelierului faţa.

- O, domnule, a zis, nu e cazul să vă neliniştiţi Tot oraşul cunoaşte cîntecul acesta şi toţi îl cântă, mai ales bărbaţii când sunt prea trişti ori îi cuprinde jalea după Domnişoara Ruth. Cine n-are

vioară, violoncel pian la indemînă, îl ascultă pe plăci de patefon, pe care casa noastră de discuri le-a lansat anume, de mila noastră, şi de care oraşul e plin. Acum îl cîntă profesorul Matheas, domnule, care şi-a pierdut minţile de dragul ei, al Domnişoarei Ruth. Ca să ştiţi, profesorul Matheas se trezeşte deseori noaptea, la orele cele mai imposibile şi incepe aşa, deodată, să cînte. Şi cîntă, şi cîntă ! De altfel şi eu îl ştiu cînta, domnule, ascultaţi-l !

Şi hotelierul s-a pornit, într-adevăr, să fredoneze melodia. Şi o fredona fără greşeală, cu egală pasiune. Şi cîntecul lui avea să se contopească pe îndelete cu al profesorului Matheas, şi amîndouă patimile lor păreau asemeni unui sacrificiu de bunăvoie, fără lacrimi, pe acelaşi altar.

N-a încetat să cînte, şi eu nu mă puteam împotrivi, nici după ce am ajuns în camera sortită să-mi fie, pentru multă vreme, loc al plîngerii. Hotelierul a închis totuşi ferestrele, a lăsat storurile să cadă cu mare zgomot, şi n-am priceput dacă face lucrul ăsta ca să mă apere de obsesiile dinafara mea, sau ca să mă ştie şi mai prins în taina Domnişoarei Ruth. Oricum ar fi fost însă, eu cîntecul tot 1-auzeam, de astă dată în mine 1-auzeam, şi să1ăşluit pe viaţă în mine.

- Sper că veţi reuşi să dormiţi, domnule, noapte bună ! Nici nu ştiu cînd a ieşit din odaie, m-am trezit deodată singur. Aş fi vrut să-1 strig înapoi, dar n-am avut puterea să-1 strig. Am încuiat uşa cu cheia învîrtită în broască de două ori, am tras şi zăvorul de siguranţă. Făceam eforturi desperate să-mi recapăt calmul, dar nu puteam scăpa de teroarea spaimei pe care o simţeam reală jur împrejurul meu. Am stins lumina şi m-am aruncat aşa îmbrăcat, cum eram, de-a lungul patului, convins că demonul somnului mă va izbi în plin cu barda lui de foc. Zadarnic însă, nici un demon n-avea curajul să se-apropie de mine. Şi cîntecul nu mai era al unei singure viori, pentru că din toate camerele hotelului cîntecul străbătea spre mine in valuri. Pesemne că toţi pasagerii din acel hotel erau foarte trişti, sau vor fi dorit numaidecît să moară.

- Domnişoară Ruth! murmuram şi, după cum lesne vă daţi seama, ei mă adresam, invocînd-o, implorînd-o, să-mi redea liniştea şi somnul. Domnişoară Ruth ! Domnişoară Ruth ! şi cred că ajunsesem chiar să ţip asurzitor, numai să fi putut înăbuşi răscoala istovitoare a viorilor nevăzute.

Dar somnul continua să mă ocolească şi mă ardeau cugetele, carnea, sângele, nervii de-atîta suferinţă fără alean. După un timp, am observat printre fâşiile storului că răsar zorii, şi eu tot mă zbuciumam şi aşteptam, ce-ar mai fi fost de aşteptat ? Am coborît din pat şi, împins ca de tenebre, am căutat orbeşte oglinda, să mă constat în oglindă. Eu eram, desigur, dar abia m-am recunoscut. Arătam palid şi urît, grotesc şi idiotizat, cu ceva foarte tulbure în priviri, ca într-un proces de lentă, sigură nebunie. Fiindcă mă întrebam : oare la mine se va fi gîndit Domnişoara Ruth, cînd s-a simţit stăpânită de acel cîntec al ei şi cînd, pentru prima oară, 1-a cîntat?

Atunci, ca sub prăbuşirea de fulger a unei ghilotine, toate melodiile au gemut şi au amuţit Viorile, toate, câte exultaseră până atunci prin odăile hotelului, înfiorate de jale şi dor, de dragoste şi iluzii, au gemut şi au murit. Şi de-adevărat am avut senzaţia că, odată cu ele, a murit un om.

După numai cîteva clipe, apoi, am auzit o uşă bufnind undeva la parter şi paşii alarmaţi ai cuiva urcând, şi pumnii sălbatici ai nu-ştiu-cui bubuind în uşa mea. Dar n-am deschis, mi-a fost frică. Stam dinaintea oglinzii şi căutam în oglindă semnele, cineva de abur să scrie cu degete nevăzute adevărul pe apa ireală a oglinzii.

- Hei, domnule! a strigat atunci, prin perete, către mine, hotelierul. Ştiţi aţi aflat ? S-a înjunghiat profesorul Matheas, e mort! şi parcă a rîs, bezmeticul, i-auzeam râsul (sau plânsul, Dumnezeu mai ştie !) răzbind prin perete. Asta-i tot ce-am vrut să vă spun, domnule, somn uşor !

Mi-am amintit că pînă la trecerea trenului de dimineață ar mai fi fost exact două ore, 1-aş mai fi putut prinde. Acolo mă pândea o mare nefericire, dacă nu chiar buna mea moarte. Şi cu un minim efort aş fi putut încă să fug, să prind trenul de dimineață. Dar am căzut răstignit peste perini şi am adormit. E sigur că am adormit, fiindcă un timp care mi s-a părut infinit n-am mai ştiut de nimeni şi n-am mai auzit nimic. Ci doar prin somn, uneori, simțeam că mi-e frig şi tresăream. Tresăream, dar nu mă trezeam cu adevărat, şi parcă era cineva deasupra frunții mele care mă veghea şi mă mîngîia. Cineva ca de pe altă lume, fără seamăn de frumoasă în lume, v-asigur, şi care semăna foarte mult cu Domnişoara Ruth...

5.

N-am plecat, n-am mai putut pleca. E-adevărat că de câteva ori am încercat şi am şi reuşit să ajung până la gară, hotărît să fug. Dar de fiecare dată rămâneam ca paralizat, cu picioarele prinzînd parcă deodată rădăcini în peron, să urmăresc trenul cum se pierde spre orizonturi mereu inaccesibile pentru mine. Şi de câte ori mă-n-torceam, copleşit de-aceeaşi osîndă, ca un făcut mi-apărea dinainte şeful gării, să-mi reamintească de profeția lui

- Hei, prietene, acum ce mai gândeşti, ți-am spus eu că n-o să mai pleci ? E de ajuns o singură dată s-auzi vioara Domnişoarei Ruth, pentru ca să te convingi că toate pe lumea asta sunt sfântă deşertăciune. Că nimeni n-are nevoie de noi, pînă şi vieții îi suntem inutili. Ascultă ce-ți spun eu, cel mai cinstit ar fi să ne spânzurăm. Să zicem adio la toate şi să terminăm, cum a zis adio la toate şi a terminat profesorul Matheas. Pentru că vioara Domnişoarei Ruth e blestemată, în vioara Domnişoarei Ruth stă înscrisă, ca o taină,

propria noastră sentință. Să rămînem, adică, veşnic pe loc şi să n-avem niciodată parte de alte orizonturi.

S-a dovedit că şeful gării avea dreptate, am continuat să rătăcesc noapte de noapte, de unul singur, de jur-împrejurul casei în care locuia Domnişoara Ruth. Şi se pare că-mi făcea bine să mă las prins în orbita farmecelor ei ca într-o capcană de nou paradis, fiindcă jocul acesta de-a v-aţi ascunselea era spectaculos şi generînd voluptăți nemaicunoscute până atunci. Pe de altă parte, de neânțeles de ce reveneam mereu acolo, dacă n-aş fi intuit că zeii mei personali ne pregătesc altă soartă - mie şi Domnişoarei Ruth !

Deşi adesea, înşelat în prea lunga, zdrobitoarea aşteptare, şi naufragiind tot prin cârciumi, lîngă părtaşii mei de blestem, bând fără măsură şi totuşi foarte măsurat în cugete, întrebam

- Dar există această Domnişoară Ruth a voastră ? Sau numai mințile voastre tâlhare au scornit-o ? Spuneți-mi : există ?

Ceilalți firește, izbucneau în hohote mari de râs, nemernicii, pentru ca apoi să şuiere şi mai amarnic paharele pe gât. Iar dacă ieşeam pe străzi, pălmuit de râsul lor bezmetic, sau de mă refugiam în camera de hotel, zăvorând uşa, ferestrele, sau de căutam somnul ca pe un refuz a toate, mereu auzeam, şi pretutindeni prezent, şi mereu dulce-nimicitor auzeam - acelaşi cîntec al Domnişoarei Ruth...

6.

Cîteva zile şi nopți, la rând, a plouat. Ploaie măruntă, păcătoasă, de toamnă, care m-a ținut ferecat în odaie ca pe o fiară în cuşcă. Îmi cumpărasem o vioară şi-mi ucideam vremea cântând. Oricât vi s-ar părea de ciudat, de unde şi cum puterea asta surprinzătoare de a smulge viorii mele armonii, ăsta-i însă adevărul - cântam ! Doar că nu izbuteam să trăiesc, aşa cum trăia Domnişoara Ruth, cu toată exasperarea, înțelesul adânc şi dramatic

al cântecului ei. Aveam totuşi nevoie de acel cântec, şi pe mine anume cântându-l, cum ai nevoie de opium sau de haşiş ca să-ți creezi artificial o lume aparte de vis.

Vioara mea era foarte roşie şi, de cite ori lumina lămpii se reflecta pe fiinţa ei sângerie, lumina însăşi părea că se zbate şi participă cu patimă extremă la nebunia de a-i smulge viorii toate secretele. Şi numai atunci când, istovit de moarte sau chiar gata să primesc moartea ca pe ceva firesc, iar mâinile mi se prăbuşeau inerte pe lângă trup, abia atunci mă sprijineam de canatul ferestrei şi cercetam spaţiul dintre mine şi Domnişoara Ruth, cădeam în sumbră melancolie. Cerul se afla foarte aproape şi văzduhul arăta de un cenuşiu negru, toate lucrurile lumii încremeniseră într-un fel de aşteptare teribilă şi nimic nu se întâmpla. Doar ploaia continua să se cearnă păcătoasă, măruntă şi rece, aşezându-se între mine şi Domnişoara Ruth ca un zid de nepătruns. Nimic nu se întâmpla, nici un semn nu mi se dădea că Domnişoara Ruth va fi aflat de sosirea mea în oraş. Că pe mine mă dorea, sau că mie îmi pregătea de astă dată moartea.

Şi dacă mă uitam în oglindă, căutând mereu alte semne, ori căutându-mă din nou pe mine, abia mă recunoşteam. Oglinda reflecta acelaşi obraz răvăşit, îmbătrânit, cu cearcăne vinete sub pleoapele umflate, întunecate, şi privirea oarbă, holbată, obrazul fără personalitate al cuiva care nu puteam fi eu, deşi, hotărât, eu eram. Şi dacă mă chinuiam să-mi zâmbesc, să refac în felul acesta legătura tainică dintre cel dinafara oglinzii cu cel dinlăuntrul ei, faţa celuilalt rămânea rigidă, impenetrabilă, nici o comunicare nu era cu putinţă. Şi totuşi ardeam tot, ca bântuit de o febră pârdalnică, şi într-atât de pârdalnică încât, de mi-aş fi apropiat buzele de luciul oglinzii, ştiu bine că oglinda însăşi s-ar fi topit sub sărutarea mea.

Aşa s-a întâmplat că, scandalizat poate de claustrarea la care mă condamnasem singur, sau temându-se cumva să nu fi repetat între timp actul desperat al profesorului Matheas, într-a cincea zi,

mi se pare, pe înserat, hotelierul a dat buzna în odaia mea, forțând uşa cu dublura cheii lui.

- Gata, domnule, ajunge! şi-a impus el, de la început, autoritatea. Doar n-o să vă stingeți aici cu zile, ca o lumânare. Ferească Dumnezeu şi de altele, dacă o să vă ducă mintea că situația e fără ieşire. De-aceea vă şi propun : duceți-vă să vă plimbați, domnule, duceți-vă să vă îmbătați !

L-am privit a îndoială, cu gândurile aiurea.

- Şi crezi c-o să mă vindec, domnule hotelier ? Mai bine ai chema un doctor, sunt foarte bolnav.

- Dar nu doctorii ne vindecă de boala asta, domnule, e lucru verificat. Aşa că ascultați-mă pe mine, domnule duceți-vă mai bine să vă îmbătați, ori căutați-vă o femeie, domnule, şi dați cu ea de pământ ! La fel facem toți, tineri şi bătrâni, de când a căzut năpasta asta cu Domnişoara Ruth pe capul nostru.

- De ce, domnule hotelier ?

- Simplu, domnule : fiindcă suntem nişte viermi ! Cândva ne era totuna, dacă viața noastră are sau n-are vreun sens, asemenea întrebări nu ne puneam. Dar a trebuit să auzim cântecul Domnişoarei Ruth, pentru ca să căpătăm conştiința nimicniciei noastre. Şi de-atunci ne aruncăm fără nici o socotință în orgie - cu femei de-aiurea şi alcool pe nesăturate. Cel puțin aşa, sigur, uităm ce suntem şi către ce ne îndreptăm.

Un fel de boare fierbinte a trecut peste fruntea mea.

- Da, poate că ai dreptate, altă soluție nici să nu fie. Şi te-asigur că-ți voi urma, neîntîrziat, sfatul.

- Foarte bine, domnule.

- Să mă tăvălesc, adică, în mocirlă ca voi toți, şi împreună cu voi toți, perfect !

- Mă rog, domnule, e şi ăsta un fel de a vorbi.

- Desigur, domnule hotelier, desigur.

- Fiindcă, dacă-mi daţi voie, altfel înnebuniţi, domnule ! Cum a înnebunit şi s-a omorât profesorul Matheas. Ori, poate, la fel vreţi să vă sfârşiţi şi dumneavoastră viaţa ?

- Nu, pentru Dumnezeu, nu ! Drept care am şi pornit imediat în căutarea cârciumii între pereţii căreia să mă pot desfăta şi-n căutarea femeii pierdute, nesătule, care să-mi sature instinctele dezlănţuite. Am rătăcit îndelung pe străzi, prin ploaie, tot cercetând chipurile femeilor întâmplătoare, ca şi bolţile pe unde bănuiam a se fi refugiat cele de o sută de lei noaptea. Ploaia mă pătrunsese până la piele, dar, excitat peste măsură cum eram, eu o simţeam ca pe o văpaie protectoare. Astfel că, absorbit întru totul de elementele naturii şi anulat de presiunea copleşitoare a materiei din jur, tot mergeam şi mergeam pe aceleaşi căi ale vechiului labirint, fără nici un motiv în afară de căutarea desfrânării, asemeni orbilor blestemaţi să nu afle nicăieri lumina.

De asta, pesemne, la comanda ocultă a subconştientului precaut, numai pe strada pe care locuia şi pe dinaintea casei în care locuia Domnişoara Ruth n-am trecut. Stăruia în mine o teamă tulbure, ca de ceasul rău, de parcă, într-adevăr, chiar in noaptea aceea mi-ar fi fost destinat să dau ochii cu ea şi cum, peste voinţa mea, sentinţă hotărâtă de forţe potrivnice, sigur nu i-aş fi rezistat, convins că aveam să îngenunchez umilit la picioarele ei şi să mor înainte de a-i fi mărturisit c-o iubesc.

Nici de vreuna din celelalte, întâmplătoare sau pe bani, n-am avut parte. Mai nutream speranţa cârciumii, acolo s-o cumpăr pe aceea ce se va învoi pentru o noapte de orgie cu mine. Şi-n orice caz, de nu voi descoperi nici una liberă, să-mi biciui măcar sângele bând, urlând, şi plângând. Şi am găsit cârciuma, şi mi s-a părut că intru în cârciuma aceea ca într-un paradis vulgar şi decadent...

7.

Ah, luminile şi alcoolul vaporizat al cârciumii acestor oropsiți de frați întru blestem! Bărbații se vedeau ca printr-o ceață roşie, desigur numai din cauza minții mele bântuite de roşul viorilor obsedante, şi toți erau beți de moarte. Iar printre ei - foarte multe femei tinere, eliberate de orice prejudecății şi superstiții ca nişte fiare simple şi inconştiente, care beau şi hohoteau înnebunite de patimă, sau care dansau în mare desfrâu şi se îmbrătişau cu oricine, la întâmplare. Alcoolul domnea peste toate şi toți ca un mic zeu al exaltării şi al uitării, demonic şi suprem. Alcoolul devasta conştiințele bărbaților şi le întuneca, după cum, deopotrivă, tortura carnea femeilor şi o făcea accesibilă bunului plac al oricui. De prin micile compartimente separate ale rotondei de la etaj, interzise privirii doar prin perdele de pânză transparente, răzbătea în clar, fără nici o ruşine, întreg apanajul pierzării. Şi puțin le păsa celorlalți de câte vedeau şi auzeau, fiecare murea pe măsura propriei sale vocații.

M-am aşezat la o masă din fund, eram foarte nefericit. N-a fost necesar să cer de băut, mi s-a adus imediat o carafă cu vin roşu. Mi-am turnat şi am fulgerat primul pahar pe gât, cu o sete năprasnică. Şi încă unul, şi încă unul, simțeam nevoia atroce de a mă integra cât mai repede în spiritul acelei lumi nebune. Fiindcă mi-era totuna ce femeie bezmetică voi alege, dintre cele prezente, care să mă împace mai repede cu mine şi cu destinul. Cel puțin pentru o durată de timp să mă împace, sau cel putin până la ora când nu voi mai avea de ales decât moartea. Şi totuşi ce îngrozitor lucru să bei de unul singur într-o lume în care toate perechile sunt false, nici a mea n-avea să fie altfel ! Mi-am înălțat fruntea peste toți, ce lume diformă şi mistuită veşnic de imperfecțiune ! Dumnezeu n-a vrut-o aşa la începuturi, unde să fi dispărut între timp ordinea şi simetria paradiziacă ?

Ei bine ! îmi spuneam, dacă asta-i viaţa ce mi-a fost dat s-o trăiesc, atunci s-o trăiesc aşa cum mi-a fost dată şi să nu mă-nfricoşez de finalitatea ei. Oricât mi-ar merge destinul de-a-ndaratelea, pe acesta să mi-l accept şi să-l iubesc. Adică târîndumă toată viata ca şarpele, şi cu sufletul ros de îndoieli, şi osândit la toate osândele cu putinţă, şi fără nici o speranţă, şi nemaiîndurînd să cred în nimic, şi nemaiaşteptând nimic de la viaţă, şi lipsit de orice glorie, şi cu încăpăţânare târâş până la capăt, în această viaţă de şoarece, viaţă de lipitoare, şi iartă-mă, Doamne, strigam, pentru câte am săvârşit cu fapta, şi cu vorba, şi cu gândul, mai ales cu gândul de-am săvârşit, fiindcă-i singura libertate ce mi-ai mai lăsat-o, şi pe care niciodată n-ai avut puterea să mi-o controlezi, şi adevărul e că-n numele acestei libertăţi am săvârşit nelegiuiri fără număr, şi gata, asta e tot, Doamne !

Atunci, printre mese, descompus de oboseală, dar şi legănându-se mort de beat, l-am văzut cum se apropie pe şeful gării. A venit de-a dreptul spre mine, bucuros de a mă fi descoperit acolo, dar şi zâmbind amar.

- Bună seara, prietene !

- Bună seara, domnule şef de gară ! Ia loc !

S-a aşezat, dar n-a avut răbdare să i se-aducă şi lui un pahar. A dus carafa la gură şi a băut pe nerăsuflate până la fund, după care a trăsnit cu sticla de podea.

- Iartă-mă, nu prea sunt în apele mele azi.

- Nici eu, m-am grăbit să-l consolez.

- Cam fără sens pe lume, aşa-i ?

- De asta şi beau, domnule şef de gară.

- Slavă, atunci, singurei raţiuni pentru care mai rezistăm pe pământ ! Hei, cârciumarule ! a strigat apoi undeva, într-aiurea. Slugă de îngeri terfeliţi în păcate, unde eşti ? Mai adă o sticlă din poşirca ta otrăvită, m-auzi ?

Adevărul e că odată setea dintâi potolită, sau amarul dintâi căzut ca o drojdie pe fundul sufletului, după ce cârciumarul s-a

înființat cu o nouă carafă şi ne-a turnat in pahare, am rămas amândoi, eu şi şeful gării, cam anapoda şi întorşi pe dos.

- Bea ! am stăruit totuşi. Ca să nu murim de plictiseală.

- Dar ce-ai vrea deosebit în noaptea asta ?

M-am uitat la el îndelung şi mi s-a părut, cu faţa lui buhăită şi ochii sticloşi în orbite, aidoma unui spânzurat care a coborât anume din laţul frânghiei, ca să-şi îndulcească într-un fel, lângă o ultimă femeie şi un ultim pahar cu vin, trecerea dincolo, în lumea beznelor de iad.

- Ce să vreau, domnule şef de gară ? Nu vreau nimic.

- Gândeşte-te bine ! a zâmbit insă el, destul de ciudat.

- Ei bine, m-am înfuriat, dacă te referi la plăcerile de toată mâna, te-asigur, domnule şef de gară, că asemenea plăceri nu mă interesează. Numai oamenii de speţă inferioară se mulţumesc cu atât, şi asta pentru sfântul motiv că sunt incapabili să vadă mai departe de condiţia lor. S-ar putea să nu fiu nici eu de altă calitate, dar experienţa mi-a dovedit că, oricât ne-ar satisface aventura imediată, nu-i ceea ce căutăm definitiv.

Şeful gării continua să zâmbească, duios şi ironic.

- Dar ce cauţi dumneata definitiv ?

- Mi-e teamă că n-o să aflu niciodată.

- Propoziţie frumoasă, prietene, dar absolut gratuită. Am trecut pe la hotel, şi hotelierul mi-a spus că, de fapt, eşti plecat în căutarea unei simple femei, pentru plăcerea unei singure nopţi. Uite însă că noaptea se-apropie de sfârşit, unde ţi-e femeia după care ai pornit ?

Am râs in silă şi mi-am aruncat privirea peste cuprinsul cârciumii.

- După cum vezi, prea târziu, toate sunt ocupate.

- Pe dracu, ocupate ! Arată-mi una pe care o vrei, şi imediat o ai.

- Asta e, domnule şef de gară, că nu mai vreau nici una.

- Din cauza Domnişoarei Ruth ?

N-ar fi trebuit, netrebnicul, mai ales acolo şi in noaptea aceea, să cuvânte numele ei. Fiindcă avea dreptate, imbecilul, şi dreptatea lui mi se răsucea în suflet ca fierul roşu într-o rană deschisă. Nelegiuitul, n-avea de unde să ştie că propunerea hotelierului mi se întorsese împotrivă ! Dorind, adică, să-mi ucid obsesia în orice trup străin s-ar fi nimerit, obsesia mi se transformase în suferinţă vie, continuă, de care nici o altă femeie n-ar fi putut să mă scape.

Mi-am umplut paharul cu vin, 1-am dat şi pe acesta fulger peste cap. L-am umplut din nou, am rămas cu ochii pironiţi în licoarea roşie ca sângele. Am sperat că şeful gării va înţelege starea mea de prăbuşire, se va îndura de suferinţa şi întunecata mea patimă. Dar se vede că nici el nu suferea mai puţin, simţea numaidecât nevoia să-şi împartă suferinţa pe din două cu mine.

- Spune-mi, prietene, te rog : de când tot rătăceşti pe strada ei, şi faci nopţi albe prin preajma casei sale, şi o invoci, şi o implori să apară, ţi-a apărut vreodată Domnişoara Ruth ?

O mare nelinişte m-a străbătut, şi o mare uimire.

- De ce tocmai mie ? !

- Cuiva trebuie să apară, prietene, e logic şi e necesar ! Sunt patru ani de când trăim sub fascinaţia ei, şi nimeni n-a văzut-o încă la faţa Existenţa ei misterioasă ne împinge treptat spre desfrâu şi demenţă, tocmai fiindcă nu izbutim s-o cunoaştem şi să comunicăm cu ea. Dacă ne complacem in această viaţă lipsită de orice orizont, cu alcool şi femei străine, e tocmai fiindcă visul despre ea depăşeşte puterea noastră de a-1 suporta. Şi să nu te mire dacă, fără vreun motiv declarat, încă unul dintre desperaţii de-aici va atârna mâine-dimineaţă în ştreang, sau se va înjunghia cum s-a înjunghiat profesorul Matheas. Cercul e perfect închis, din cerc nu se poate ieşi decât aşa !

- Dar de ce tocmai mie să-mi apară ? ! am stăruit.

- Fiindcă eşti ultimul care a sosit în oraşul nostru, după dumneata n-a mai sosit nimeni. Fiindcă eşti singurul dintre noi care

nu şi-a pierdut luciditatea, ai poate datele să nu ți-o pierzi. Fiindcă te-ai hotărât să rămâi credincios Domnişoarei Ruth, nu se poate ca Domnişoara Ruth să rămână indiferentă la asta. Ceva se petrece altfel decât până acum, dumneata aparții altei zodii.

- Şi crezi că-i suficient ?

- Oricum, faptele mi se par stranii. De-aceea te-am şi întrebat.

Am oftat din adânc, umilit şi fără speranță. Nu mi-a fost greu să descopăr în rațiunea şefului gării propria lui speranță deşartă şi 1-aş fi putut amăgi, mințindu-l Dar m-am temut să nu-1 arunc la marginea cealaltă a desperării, tocmai el să fie omul care va atârna a doua zi dimineață în ştreang. Orice speculație m-ar fi preschimbat în călău, de ce tocmai eu să-1 fi ucis ? După cum nici să mă fi înşelat pe mine însumi, crezând în argumentele şefului gării, n-aş fi putut ! Şi cum să afle Domnişoara Ruth cine sunt, şi că sunt singurul care nu şi-a pierdut luciditatea, şi de ce mai ales eu îi păstrez credință, pentru ca şi ea, la rându-i, să coboare din mitul propriu şi să devină, cel puțin pentru un ceas, pentru o noapte, o femeie oarecare a pământului, femeia mea ?

Astfel că iarăşi am oftat din adânc, umilit şi fără speranță.

- Nu, domnule şef de gară, nu mi-a apărut.

- Aşa ? ! a făcut el, parcă totuşi dezolat.

- Exact ! Şi am reluat in furie, ca să-i fie totul clar Ba, dacă vrei să cunoşti adevărul întreg, oricât aş cugeta la ea şi mi-aş imagina-o în fel şi chip, nu reuşesc să am despre ea nici o reprezentare.

- O ! s-a minunat el.

- Ei bine, dumneata, de pildă, sunt convins că ți-o reprezinți într-un fel, cum ți-o reprezinți ?

Eram convins că întrebarea mea îl va surprinde, îl va buimăci. De unde la el cuvintele care să reflecte, revelatorii, chipul şi inefabilul unei ființe de necuprins altfel în cuvinte ? Astfel că jocul, înainte de a-1 constata desfăşurându-se, începuse să-mi placă

mai ales prin deruta posibilă in celălalt. După care, hotărât, 1-aş fi invitat să nu ne mai biciuim zadarnic imaginaţiile şi să acceptăm ca unică soluţie salvatoare tot vinul şi femeile certe din preajma noastră.

Dar şeful gării mi-a propus, cu un gest ferm, să am răbdare. Apoi, spre stupefacţia mea, a scos din buzunarul interior al tunicii un carton, cam de mărimea unei fotografii obişnuite, învelit în foiţă protectoare. A despăturit cu mare grijă foiţa, aş spune - chiar cu emoţie evidentă, ca pe un lucru sacru, şi mi-a întins foarte ceremonios acel carton.

- Poftim ! Aceasta e Domnişoara Ruth !

Aveam între mâinile mele imaginea Domnişoarei Ruth, dar ezitam s-o privesc. Abia in clipa aceea mi-am dat seama că, mai degrabă, n-aş fi vrut s-o văd niciodată. Dacă blestemul avea să se abată şi asupra mea, să-mi fie, adică, pe veci interzisă vie, mai bine să nu fi văzut niciodată cum arată. Nu mi-am putut învinge însă curiozitatea firească, justificată printr-o simplă nevoie de confruntare, şi mi-am aplecat ochii asupra portretului ei. Fulgerător am gândit, sub presiunea unei superstiţii atavice, că tot in aceeaşi clipă, de va fi să se întâmple ceva extraordinar între noi doi, mă va recepta şi ea pe mine cu fidelhate, pină la amănunt : cine sunt, de unde vin, de ce nu mi-am pierdut încă luciditatea, pentru ce, mai ales, îi păstrez credinţă.

Şi astfel am cunoscut-o, vreau să spun că astfel, prin mijlocirea acelui obiect de adoraţie al şefului gării, în circumstanţele acelea de nebunie şi dezmăţ colectiv, ne-am cunoscut - eu şi Domnişoara Ruth...

8.

Portretul va fi fost cândva lucrat în pastel, în tuşe puternice şi un acord perfect al culorilor de mare strălucire. Dar care prin

reproducere, fiindcă mie mi se oferise doar reproducerea portretului original, se atenuaseră într-asemenea măsură încât chipul Domnişoarei Ruth mi-apărea ca aburit, aproape ireal. Din această cauză, şi aerul de detaşare faţă de toate ale realităţii imediate, vanitatea şi orgoliul ce le vădea in considerarea lumii. Avea părul de un roşu intens, ca de flacără nestăpânită, dar asta se putea să fie numai nebunia viziunii celui care o pictase. După cum şi ochii, incredibil de mari, cu firele de aur şi albastru din sclipirea irisului înmărmurit, erau ochii unei femei înstrăinate de orice univers uman. După cum şi buzele, uşor crispate şi triste, pecetluind un zâmbet de taină şi durere, sugerau mai degrabă refuzul decât aşteptarea vreunei sărutări. Ciudat e că fiinţa asta stranie, constituită doar din ceţuri şi întunecimi, inaccesibilă până şi gândului celui mai pur, care nicicum n-ar fi reuşit să-i dea viaţă şi să se bucure de ea vie, îşi regăsea totuşi lumina şi sensul datorită unui simplu medalion, la fel de roşu violent pe albeaţa orbitoare a gâtului foarte lung, un medalion în formă de vioară. Şi nu atât echilibrul pe care medalionul îl realiza între toate elementele portretului reţinea privirea contemplatorului şi o descumpănea, cât senzaţia că vioara aceea infinitezimală e gata să cânte de la sine.

Cântecul se şi auzea în mine, al acelei viori sau al alteia, şi simţeam că mă pierd. Am avut însă puterea să-mi revin şi i-am restituit, în silă, şefului gării -. cartonul colorat.

- De ce mă minţi, domnule ?

A rămas o clipă pe gânduri, nedumerit, cu mâinile amândouă adunate peste portret, apărându-1 parcă de o nouă profanare.

- Nu te-nţeleg !

- Cum de nu mă-nţelegi ? Adineauri spuneai că sunt patru ani de când trăiţi sub fascinaţia Domnişoarei Ruth, dar că n-a văzut-o încă nimeni la faţă. Şi-acum pretinzi că ăsta-i portretul ei, de ce mă minţi ?

A izbucnit într-un mic hohot de râs, a batjocură.

- Asta era, vasăzică, prietene ? !

- Da, asta era, domnule şef de gară !

El însă din nou a râs, de astă dată stăpânit ca de o mare tristeţe şi cu lacrimi în glas. Nu mai existam pentru el, toată atenţia lui era concentrată acum asupra portretului Domnişoarei Ruth. Se poate să mă înşel, dar mi s-a părut că vorbeşte neauzit cu ea. Oricum, părea foarte îndrăgostit de ea, întreaga lui fiinţă se afla dăruită ei în adoraţie desăvârşită. Apoi a înfăşurat alene cartonul în foiţa protectoare, 1-a vîrât la loc în buzunarul interior al tunicii. A sorbit apoi, la fel de alene, din pahar, şi s-a uitat la mine fără să mă vadă, ca bântuit de umbre.

- Portretul original a fost găsit în hainele omului care, cel dintâi, s-a sinucis pentru Domnişoara Ruth. Era un pictor, sau aşa ceva. Nimeni n-a stat să descopere dacă portretul o reprezintă cu adevărat pe Domnişoara Ruth, sau e numai închipuirea de geniu a acelui om. Portretul a fost considerat ca atare, toţi fiind fermecaţi de imaginea care, într-un fel, răspundea propriei lor închipuiri. Cineva a avut ideea să-1 reproducem, şi portretul a fost reprodus în mii de exemplare. Iar azi nu-i casă din oraşul nostru în care portretul Domnişoarei Ruth să nu se afle, indiferent de condiţia sau vârsta bărbatului care şi-1 păstrează ascuns printre lucrurile sale de preţ. Până şi copiii ajunşi in pragul cunoaşterii, probabil din cauza aceluiaşi blestem care ne stăpâneşte oraşul, simt nevoia să ia cunoştinţă de existenţa şi chipul Domnişoarei Ruth. De ceilalţi, maturii, nu mai vorbesc, pasiunea lor e de-a dreptul morbidă, o iubesc pe Domnişoara Ruth ca pe o femeie în braţele căreia ai putea muri, fără să te doară faptul că mori. Toţi şi-o vor amantă de-o viaţă, toţi visează să se culce cu ea cel puţin o dată. După cum vezi, dorul de ea a căpătat formele degradante ale răzbunării, poate nevoia obscură de a se răscumpăra umilind-o, îngenunchind-o, numai aşa socotind ei că ar putea să anuleze vraja şi fascinaţia pe care Domnişoara Ruth le manifestă asupra lor. Ca să ştii, domnule, nici femeile nu rămân in afara acestui joc : o urăsc, sau o admiră in

felul lor capricios ! Dar şi ele îi păstrează portretul, ca să vadă întrucât se aseamănă sau se deosebesc de Domnişoara Ruth.

Nu m-am putut stăpâni şi am exclamat, scos din fire

- O, Dumnezeule, domnule şef de gară ! Cum, totuşi, de s-a iscat legenda asta bizară pe socoteala ei ?

- Bizară ? ! s-a minunat interlocutorul meu, cu imensă umoare. Da' de unde bizară, prietene ? ! In fond, e o poveste foarte banală. Dacă te interesează cu adevărat, sunt al dumitale cu toată povestea. Mai cere o sticlă de vin !

Timpul încremenise între noi, tutelar, am aşteptat să ni se aducă vinul şi să ni se umple încă o dată paharele. Şeful gării şi 1-a băut pe-al său pe îndelete, cu nesfârşită plăcere. Era un vin tare şi vechi, răscolitor de patimi. Şi-a şters apoi buzele cu mâneca hainei, pe sub mustaţa pleoştită. Auzindu-1 vorbind, mi-am dat seama că vocea lui, obişnuit dură, căpătase neaşteptate modulaţii duioase.

- Până acum patru ani, când ni s-au întors viețile pe dos, trăia in oraşul nostru un violonist. Lumea îl considera cu adevărat un virtuos al viorii, ales între aleşi. Ca să fiu sincer, eu nu prea mă omoram după concerte. Viaţa mea se reducea la teritoriul gării, cu aleanurile câte ţi le cultivă funcţia asta nenorocită, şi la câte un vin bun. Dar ştii cum se naşte despre câte unii legenda, începi să crezi în ea pe temeiul opiniei celorlalţi. Şi-apoi cum să nu pui preţ pe cuvântul specialiştilor, pe laudele din ziare ? Cert e că omul apărea pe stradă învăluit ca într-un fel de aură, şi noi îl socoteam ca atare. Mai mult decât atât, fiind născut şi crescut aici, oraşul se mândrea cu el şi-n bună măsură gloria lui era a fiecăruia dintre noi.

- Dumneata 1-ai cunoscut ?

- Aşa cum îi cunoşteam şi pe alţii, mai mult din vedere, cum se perindau pe la ghişeul meu din gară, să le vând bilete de tren. Deşi cred că, uneori, am şi schimbat cite un cuvânt cu el : „Pe unde mai călătoriţi, ce mai pregătiţi ?" - el călătorea mult, avea concerte angajate şi-n ţară şi-n străinătate, dar niciodată n-am depăşit natura acestor raporturi întâmplătoare. Altfel, era un om la locul lui,

modest, accesibil oricui, celebritatea nu-l înstrăinase de oameni. Singurul lucru de neânțeles, cel puțin pentru un timp, mi s-a părut refuzul lui categoric de a-şi lega viața cu a vreuneia dintre femeile oraşului nostru. Si n-aş spune că nu era asaltat de cereri, ba unele de-a dreptul fabuloase. Care adolescentă, ori femeie in toată firea nu visează să devină stăpâna unei asemenea specii de bărbat ? In schimbul averii sau frumuseții tale, să împarți cu celălalt, pe din două, gloria şi eternitatea ?

- Înțeleg, e foarte omenesc.

- Vezi bine, foarte omenesc ! Doar că violonistul nostru nu era dispus să facă din iubire o afacere, oricât de mult l-ar fi scutit de avatarurile vieții. Şi refuza, una după alta, astfel de tranzacții amabile, fără să-şi imagineze la ce consecințe va duce atitudinea lui. Pasiunile posibile sau convenționale, față de el, ale femeilor din oraşul nostru s-au transformat, prin coaliție mută, într-un fel de ură colectivă, inițial nemanifestându-se cu evidentă. Ea nu s-a manifestat cu evidență nici după ce s-a dus vestea că-n realitate violonistul nostru nu e un misogin, că totuşi el iubeşte pe cineva. La început a fost numai curiozitatea de a afla cine e femeia, şi ura s-a adâncit, la fel de mocnit însă, când s-a aflat că femeia aparține altei lumi.

- Domnişoara Ruth !

- Exact ! Neavându-se nici o dată despre existența ei, numele, cu atât mai mult, a rămas pecetluit in mister, şi-n jurul numelui s-au cultivat toate închipuirile cu putință. Dar asta nu capătă importanță decât prin nenorocirea de mai târziu, când ura mocnită a oraşului va avea, în sfârşit, posibilitatea de a se manifesta din plin. Ceea ce, deci, până atunci nu reuşise nimeni să descopere, iar mie mi s-a relevat doar după consumarea dramei, o constituie natura iubirii acestor doi oameni : violonistul nostru şi acea necunoscută Domnişoară Ruth ! S-a spus, printre altele, că el a învățat-o pe Domnişoara Ruth să cânte la vioară, făcându-şi-o astfel părtaşă a geniului său. Dacă e adevărat că ea trăia într-o lume

aparte, aş zice chiar dincolo de lume, în timp ce el se justifica numai prin sfera muzicii şi a iubirii pure, înseamnă că acordul dintre ei doi era perfect. Astfel că vioara lui şi existența Domnişoarei Ruth, departe de a fi definite una de alta prin vreo graniță şi nici încrucişându-se doar temporar, ajunseseră să realizeze un acelaşi corp comun, şi absolut, care se interzicea cu vehemență altora. Sper să nu exagerez dacă voi pretinde că numai o astfel de conştiință patetică asupra vieții, susținută de o credință egală in artă şi iubire, îți dă puterea să-ți înfrunți cu luciditate destinul.

- Să ți-l ispăşeşti, am subliniat eu, nu să-1 înfrunți !

- Desigur, desigur, acesta-i cuvântul.

- Consideri, atunci, că el era condamnat dinainte ?

- Consider ed arta e cea mai nobilă misiune a omului pe pământ şi că singurii oameni superiori ai lumii, dacă vrei - un fel de dumnezei condamnați pe viață la pedeapsa iluziilor, sunt artiştii. Oraşul nostru s-a dovedit incapabil să înțeleagă un om ca el, singura care 1-a înțeles a fost Domnişoara Ruth. Ea 1-a iubit mai ales pentru spiritul în apoteză cu care el se identifica, şi pe care el a avut darul să-1 reflecte şi să-1 contemple în persoana ei. Domnişoara Ruth s-a oprit asupra lui nu din capriciu de femeie şi nu ca să-1 umilească prin iubire, ci dintr-o ciudată predestinare, sau, dacă asta nu te înspăimântă, ei bine, potrivit unei osânde care-i privea pe amândoi. Ea credea în geniul lui şi i-1 desăvârşea iubindu-1, după cum şi el, anume alegând-o pe Domnişoara Ruth, ştia că o pregătește pentru nemurire. Fiindcă numai in iubire afli împlinirea definitivă, singura cale să te mântui de păcate. Doar transfigurând sufletul iubitei în esențe şi făcându-ți din ea chip cioplit, la care să te-nchini, ajungi să renunți la toate ale tale pământene, pentru ca să urci, pur şi iluminat, spre cea mai înaltă clipă a fericirii. Vai şi amar de aceia care nu vor stăpâni aceste funcții misterioase ale iubirii, sunt pierduți ! Asta-i şi explicația pentru care oamenii oraşului nostru, mai târziu, n-au fost în stare să

priceapă raţiunea sacrificiului Domnişoarei Ruth în numele iubirii sale şi ce preţ le-a cerut ea, in schimb, pentru acest sacrificiu. Dumneata însuţi m-ai putea întreba : „Dar presupune iubirea, numaidecât, o astfel de jertfă ?" Şi-ţi voi răspunde, prietene : Da ! Fiindcă nu poţ i răscumpăra mântuirea celuilalt decât prin sacrificiul propriei tale conştiinţe ! Uită-te la ignobilii indivizi din jurul nostru, din această cârciumă şi de pretutindeni : toţi trăiesc ca într-un fel de trib închis, organizat pe legea supunerii oarbe şi a fricii de sublim. Sunt prea laşi ca să treacă dincolo de cercul tribal, descoperirea sublimului i-ar pietrifica. Domnişoara Ruth însă a avut curajul să treacă ! Îndrăznind să disprețuiască legile tribului, n-a avut a se teme nici de sublim. Dar de unde pornisem ! A, da, povestea celor doi ! Fiindcă uitasem lucrul cel mai important : sublimul era el ! După cum şi lui, sublimul i-a fost Domnişoara Ruth ! O să te lămuresc imediat, ai răbdare, mi s-a făcut sete !

Primul pahar 1-a băut pe îndelete, îndelung, parcă străin de însuşi actul împărtăşaniei cu vin. Iar eu nu m-am grăbit să-1 îndemn la vorbă, 1-aşteptam să se regăsească. Deoarece, sigur, în acel timp de tăcere grea dintre noi, mintea lui va fi fost asaltată de mari umbre ale trecutului şi el trebuia, mai întâi, să se elibereze de sub forţa lor de atracţie, sau de distrugere. Aşa s-a şi întâmplat, gestul lui de eliberare a fost brusc şi furios. Al doilea pahar 1-a dat peste cap dintr-o dată şi a răsuflat din adânc : „Dumnezeule !" Apoi vocea i-a devenit caldă, însufleţită ca de o secretă pasiune interioară, pe care ping atunci nu i-o bănuisem.

- Taina asta a lor a durat până acum patru ani, pe toamnă, mai precis - până în prima săptămână a lui octombrie de-acum patru ani. El se afla in străinătate, prin Apus, tocmai îşi terminase turneul de concerte prin lume. I-a telegrafiat bătrânei care se-ngrijea de casă în absenţa lui, să se pregătească de oaspeţi şi de nuntă, fiindcă şi-a dat întâlnire în gară, în aceeaşi noapte în care avea să sosească el, cu Domnişoara Ruth. Pe vremea aceea trenurile făceau cruce in gara noastră, şi eram grozav de mândri de asta,

simplonul de Vest cu expresul de Sud. Tot eu eram şef de gară şi pe-atunci, n-aş mai fi fost.

S-a oprit iarăşi, dar nu însetat de băutură, ci doar ca să-şi treacă palma peste frunte, vrând parcă să alunge văpăile negre ale amintirii. Cam presimţeam ce amintire îl copleşea, deşi eram încă departe de grozăvia ei.

- La înccput a fost o simplă glumă, nerozia oamenilor noştri care-şi închipuiau că au dreptul să se joace cu destinul lui şi al Domnişoarei Ruth. Sau poate că totuşi crima a fost premeditată, din răzbunare, împotriva femeii străine care fusese preferată altora ? Nimeni n-a aflat vreodată dacă adevărul e unul sau altul, şi nici numele celui care a urzit un plan atât de diabolic. În aparenţă, planul era nevinovat : să-1 îmbete pe acar, şi acesta să facă in aşa fel, schimbând semafoarele şi dând cale liberă ambelor trenuri prin gara noastră, încât trenurile să treacă unul pe lângă altul ca două fantome. Iar cei doi miri să-şi ducă reciproc dorul, cel puţin până la o nouă programare a întâlnirii, numai in spaime. Dacă nu chiar, bântuiţi de superstiţii, să vadă in acea întâmplare intervenţia fatalităţii şi să se despartă definitiv. Din nenorocire însă gluma s-a transformat in catastrofă - şi el mort, Domnişoara Ruth în doliu !

Ascultam încremenit de oroare spovedania prietenului meu şi-mi muşcam buzele până la sânge, să nu urlu. Glasul şefului gării, acum, suna alb şi neutru, aproape indiferent

- Undeva s-a petrecut o eroare, cineva a comis o eroare. Acarul să fi fost de vină, altcineva să fi fost de vină ? La fel de beat, sau la fel de criminal, unul ori altcineva, necunoscut ? Cert este că trenurile, în loc să treacă unul pe lângă altul ca două fantome in noapte, s-au ciocnit în plină viteză chiar sub ochii mei. Mă întreb cum şi de unde am mai avut puterea să organizez salvarea supravieţuitorilor, degajarea morţilor. Se spune, eu n-am văzut-o (parcă mai ştie cineva pe cine a văzut in noaptea aceea ?), se spune că pe el chiar ea, Domnişoara Ruth, 1-a descoperit, strivit între pereţii compartimentului. Nu 1-a recunoscut decât după

vioară, singura care rămăsese intactă, înțelegi ? O ținea încă in mâini, îmbrățișând-o ca pe o dragoste, şi probabil că-n agonie Dumnezeu se-ndurase de el şi-i lăsase timpul să vâre inelele de logodnă în lăcaşul viorii. Cu atât s-a dus la el acasă Domnişoara Ruth, în casa pregătită pentru noaptea de nuntă : mireasă in doliu şi cu o vioară roşie in brațe ! Se mai zice, eu din zilele ce-au urmat nu mai ştiu nimic, eram sub anchetă, şi ancheta a dovedit că n-am nici o vină, am fost lăsat să-mi port crucea până la capăt, se mai zice, aşadar, că-n zilele ce-au urmat valuri după valuri de oameni s-au pornit spre casa care era acum a ei - copiii să-i cânte de jale, femeile s-o consoleze, bărbații s-o ocrotească. Dar ea a refuzat orice contact cu lumea, a poruncit să se pună obloane negre peste ferestre şi s-a ferecat in casă, n-a vrut să vadă şi să primească pe nimeni. Unii pretindeau, pretind şi acum, că Domnişoara Ruth ar fi înnebunit. Nu-i adevărat ! Bătrâna care acum o îngrijeşte pe ea şi-i este devotată ca un câine, deşi nu prea dispusă la confesiuni, a lăsat totuşi să se afle că femeia e fără seamăn de frumoasă şi foarte calmă, se plimbă singură şi tăcută prin odăi, stă ceasuri întregi dinaintea portretului lui, uneori plânge. Bătrâna mai povesteşte că într-una din nopțile sale albe, când Domnişoara Ruth se tot chinuia să scoată verighetele din sânul viorii, din vioară s-a iscat un cântec, şi Domnişoara Ruth s-a trezit cu arcuşul pe corzi, continuându-1, sau (dacă vrei) smulgându-1 afară din sânul viorii şi lansându-1 împotriva lumii ca pe un blestem. Adevărul e (de noaptea aceea mi-amintesc şi eu) că oamenii s-au trezit din somn ca vrăjiți şi n-au mai avut somn, ascultând şi veghind ca la cea dintâi veşnică pomenire a logodnicului Domnişoarei Ruth. Fiindcă Domnişoara Ruth pentru logodnicul ei cânta, pentru duhul iubitului ei foarte prezent acolo, refugiat in lăcaşul viorii ca într-un alt mormânt. Cunoşti şi dumneata cântecul destul de bine, e un cântec de iubire şi moarte, de slavă şi neodihnă, ale cărui acorduri, pe rând, sunt inefabile vaiete de dor şi sunt prăbuşiri in neant. Să nu uiți însă că e chiar vioara lui care cântă şi că-n sânul acestei viori zac ucise, ori

înmormântate de vii, propriile lor inele de logodnă, şi, de câte ori Domnişoara Ruth cântă, verighetele se lovesc de inima viorii ca de o inimă vie, inima acelui duh de om pierit în catastrofă şi care nu are cum se mai lega altfel, decât aşa, cu Domnişoara Ruth. Să-ți mai spun că din noaptea aceea bărbații oraşului nostru se socotesc blestemați, şi condamnați, şi desperați, şi că toți visează la ea, s-o aibă, şi că, nereuşind nici măcar s-o vadă vreodată, desperarea împingându-i până pe pragul morții, mor neâmpăcați, nealinați ? Un lucru e sigur - că Domnişoara Ruth nu vede în oameni decât fiare, hohotele biologice ale unei divinități nedemne. Pentru asta nici nu mai poate iubi pe un altul, nu mai poate fi a nimănui.

Şeful gării şi-a terminat povestirea cu ochii pironiți in paharul cu vin, roşu ca sângele. Greu de spus ce anume va fi descifrat in țesătura de taine a vinului, a murmurat ca pentru sine :

- Sau, cine ştie ? ! Poate că totuşi va mai iubi pe cineva, cine ştie ?!

Dar cârciumarul, tocmai atunci, ne-a cerut să facem linişte şi, făcându-se linişte, ne-a anunțat, ca pe un fapt foarte banal, că într-una din odăile de sus ale cârciumii încă un bărbat şi-a pus capăt zilelor...

9.

După toate astea, cum aş mai fi putut renunța la gândul evadării din acea lume dominată de spiritul Domnişoarei Ruth ?

Oamenii sunt datori să fugă din calea destinului, sau din conținutul destinului propriu, cel puțin o dată in viață. Zadarnic ne zvârcolim între limitele impuse de zei, şi nici o glorie nu ne răsplăteşte aşteptarea de a ni se împlini în vreun fel soarta. Muncindu-ne aşa fără noimă şi împovărându-ne mereu cu alte rupturi ale conştiinței, nu câştigăm decât întunecarea lentă care ne apropie stăruitor de moarte. Ne împiedicăm în această viață de prea

multe lucruri vechi şi urâte, feţele cu care ne întâmpinăm sunt mereu aceleaşi, iar apele în care ne oglindim, sperând că noi înşine vom arăta altfel, sunt stătute. Oamenii se leagă între ei la întâmplare, nici o semnificaţie superioară în arbitrariul cu care se acceptă unii pe alţii şi se împreună. De aceea, nu o dată, ne şi doare zâmbetul amar al trezirii din somn, dimineaţa, după o salvare de o noapte în neantul aparent. De aceea ne şi auzim bine cum murim, clipă de clipă, fără însă ca să ne împiedicăm pieirea. Iată de ce ne-ar trebui un alt principiu după care să ne realizăm, sau să ne îngenunchiem destinul, un principiu, dacă vreţi, şi mai presus de orice, solidar cu însăşi nevoia noastră de a ne mântui. Altfel, rămânem a fi cele mai jalnice făpturi ale pământului !

Eu, ca să ştiţi, fug din toate părţile, mereu evadez către altceva. E setea mea de necunoscut, fantezia mea creatoare de alte universuri ce se cer cunoscute. Nu în deajuns de săturat de ceea ce sunt şi neistovit încă de freneticul îndemn spre dumnezeire, încerc să mă depăşesc. Deşi, uneori, mi-e dat să muşc ţărâna de durere şi să sângerez. Dar mă ridic şi iar cad, mă înalţ şi iar mă prăbuşesc. Trăiesc, astfel, asemeni martirilor in extaz, extazul nemuririi, drumul de spaime şi remuşcări spre eternitate.

Dar in situaţia de-atunci, după toate câte aflasem despre Domnişoara Ruth, ce-aş mai fi putut face ?

Şeful gării a rămas trăsnit şi s-a uitat la mine holbat, a doua zi dimineaţa, când s-a trezit deodată cu mine dinaintea ghişeului, ca orice pasager de rând, cerându-i un bilet de tren.

- La dracu, dar dumneata eşti nebun ! a izbucnit el, peste fire de furios. Nebun, şi bun de legat, şi bun de aruncat la câini ! Ce ţi-a venit, ai băut prea mult azi noapte ? Şi cine-ţi dă dreptul să fugi, când destinul dumitale aici e hotărât să se hotărască ? Şi cum îţi închipui că, fugind, vei scăpa de obsesia Domnişoarei Ruth ?

Vorbea repede, morfolindu-şi ţigara între dinţi, şi făcea spume galbene in colţurile gurii. Ascultă-mă pe mine, prietene : mai degrabă te-aşteaptă moartea, aiurea, decât aici ! Aici tot mai ai

o şansă, mă-nțelegi ? Nu ştiu care, dar e şansa pe care o aşteptăm toți. De ce să renunți la ea, de ce să nu visezi la ea odată cu noi ? Şi-a scuipat țigara cât colo, mi-a cuprins mâinile într-ale sale : Haide, fii om şi-nțelege ! De acord, da ? Şi pentru deseară eşti invitatul meu la balul anual al oraşului, da ?

Simțeam că mă arde ceva pe inimă şi, încă o dată, 1-am implorat cu umilință

- Te rog, domnule şef de gară ! Dă-mi drumul să plec Dar el mi-a trântit ferestruica in obraz şi a dispărut afară, înaintea trenului, să-i semnalizeze sosirea.

N-am avut curajul nici măcar să ies pe peron, să văd trenul sosind, să-1 văd plecând. Sunt convins că, altminteri, aş fi avut şi curajul să m-arunc din goană pe scările lui şi să-mi iau lumea in cap. Dar n-am avut acest curaj, şi numai din cauza diavolului ăstuia de şef de gară care, conştient, inconştient, mă osândea să rămân pe viață prizonier al unei simple viori.

Aşa se întâmplă cu toți şi pretutindeni : cuşca existențelor noastre se dovedeşte ermetic închisă, noi ne zbatem în cuşcă fără odihnă şi fără speranță, doar ochii de mai caută lihniți spre zări niciodată accesibile. De-aceea vă şi spun că ne-ar trebui dat un alt principiu, mai drept, mai uman, prin care să captăm cel puțin timpul şi să-i stăpânim. Altfel suntem sortiți unei morți simple, vegetale, stupide.

Bine, am convenit atunci cu mine însumi, voi rămâne ! Şi mă consolam, justificând : parcă a rămâne, indiferent de şanse, nu-i tot o fugă din destin ? Şi nu cumva în însuşi sâmburele finalității ce m-aşteaptă aici, in oraşuI ăsta, s-ar putea să stea ascunsă propria mea mântuire ? - Da' mai dă-le-n mama lor de gânduri albastre, domnule ! 1-am auzit pe şeful gării in spatele meu, intuind perfect noua mea derută. Caută cât vei pofti certitudini, tot in vin şi femei le vei găsi. Vrei numaidecât un sens vieții, atunci vino cu mine să ne facem de cap la balul anual al oraşului. Şi ca să fim la noapte în

formă, hai, mai întâi, să ne dregem sufletele la cârciuma noastră de doi lei !

Şi 1-am urmat ca un sclav, pentru simplul motiv că nu mai avea nici o importanță de ce, unde şi cu ce consecințe...

10.

Am ajuns târziu, pe-aproape de miezul nopții. Sala de bal era inundată de o lumină rece, orbitor de albă, şi asta mi-a dat, din prima clipă, o senzație de inospitalier şi străin. Apoi însă am descoperit că, printr-un mecanism destul de inventiv, aceeaşi lumină se schimba, la răstimpuri mereu altele şi mereu in alte unghere ale sălii, in efluvii de roşu, verde, violet, albastru, ceea ce făcea atmosfera mult mai odihnitoare. Pe de altă parte, cum treceau prin necontenit altă zonă de lumină, femeilor, îndeosebi, frumuseții lor, li se adăuga un nuştiu-ce de inefabil şi mister. Iar nebunia de garoafe şi crizanteme, trandafiri şi chiparoase, răvăşite prin trepie-duri înalte ori împodobind cu ghirlande bolta de-a lungul şi de-a latul, nu doar că împrumuta sălii un aer de grădină luxuriantă, cât, mai ales, năucea simțurile celor prezenți cu o dulce şi devastatoare otravă. De undeva, neştiut, ascunsă desigur în vreo lojă discretă, orchestra difuza peste toate o muzică la fel de alcoolizantă, ca dinafara lumii.

Perechile dansau atât de strâns îmbrățişate şi dăruite, partenerii atât de topiți unul în altul şi cu atâta fierbinte lăcomie adorându-se, însuşindu-şi-1 fiecare pe celălalt, încât păreau a se afla, de-a valma, într-un fel de ritual magic pentru o noapte de sabat. Ce miraculos, aşadar, s-ar fi început orgia, în stare de pură inconştiență, şi cât de uşor ar fi alunecat firile acestea demonizate, trupurile acestea oarbe, spre cea mai sălbatică înlănțuire ! De altfel, şi-aşa, cele pierdute prea devreme, ori anume, cu bună ştiintd, căutând în reaclia sălbatică a trupurilor liniştea şi uitarea, se

retrăgeau spre alcovuri dinainte ştiute şi pregătite în cinstea lor, să consume totul până la capăt sau să moară, de-ar fi fost cu putință, în plin delir sexual !

Astfel că, pentru toată lumea, balul se dovedea a fi doar pragul despărțitor dintre penitența de până atunci, ajunsă la desperare, şi singurul paradis posibil, în decadență, ce ne era sortit ca ultimă soluție salvatoare.

Pe prietenul meu, şeful gării, 1-am pierdut chiar din prima clipă. Îşi va fi găsit desigur pe cineva, tovarăş bun de beție sau tristă profesionistă a dragostei, care-1 va fi îmbiat în vreuna din odăile dosnice la pierzare.

Nu mai cunoşteam pe nimeni in tot balul, şi nici o altă făptură nu mă atrăgea deosebit. Pe toate chipurile descopeream aceeaşi mută vocație erotică, dacă respectivele femei îşi aveau partenerii asigurați, pe când celelalte, singure, arătau prea obosite şi hilare, cu oricât fard îşi coloraseră obrajii, pentru ca să mă intereseze in vreun fel.

Regretam nespus de a fi primit invitația şefului gării şi am hotărât, atunci, să mă-ntorc la ale mele. Rătăcirea fără sens pe străzi, ori întemnițarea de bunăvoie în camera de hotel, mi-ar fi făcut infinit mai bine. As fi vrut să dispar neobservat şi, fără să mai şovăi, am ales calea refugiului prin grădină. Tocmai reuşisem cu chiu-cu-vai să străbat sala, prin tumultul de ființe bezmetice şi excitate, când, aproape de ieşirea pe terasă, privirea mi-a fost deodată atrasă de silueta unei necunoscute.

Era îmbrăcată într-o rochie roşie, decoltată până pe mijloc, la spate, şi cu brațele goale. Roşul incandescent al rochiei să fi fost de vină, sau lumina confuză în care se proiecta, cert e că trupul femeii se contura plin de ispite şi seducție. Nici a gândi să-1 cuprinzi in brațe n-ar fi fost cu putință, chiar dacă pasionat şi duios, ci numai să te-mbeți cu imaginea cărnii lui şi să-1 doreşti aievea numai in vis.

Cum sta sprijinită de tocul ferestrei deschise, cufundată în propria-i singurătate, profilul i se desena pierdut ca pe o medalie veche. Şi numai obrazul răsfrânt către sală, deşi parcă supus unei arderi lăuntrice, lucea neverosimil de alb. Probabil şi din cauza părului de culoarea aramei, cu reflexe puternice de aur in căderea-i bogată peste umeri, ceea ce te obliga s-o asemui unei flăcări în dureroasă nelinişte. Fiindcă, dincolo de nemişcarea ei aparentă şi peste indiferența ei statuară, ceva era foarte tulbure şi de neânțeles. Părea atât de abdicată visării ei profunde şi atât de în afara acelui bal stupid şi provincial, încât n-aveai cum îți explica rostul ei acolo, pentru cine venise şi ce aştepta. Cu atât mai mult cu cât, stând şi observând-o îndelung, am constatat stupefiat că n-acordă atenție nimănui, cutezătorii întâmplători s-o abordeze primeau acelaşi refuz fără cuvânt, jur împrejurul ei se realizase un fel de gol ostil şi impenetrabil. Femeii îi era totuna ce se întâmplă, continua să caute spre nemărginire cu aceeaşi melancolie grea.

Adevărul e că sunt pe lume femei care ne intră in viață într-un timp anume, dar care ne aparțin parcă de la începutul lumii. O singură dată in viață avem norocul să întâlnim asemenea ființe, pe care însă ni le credem sortite fără nici un protocol prealabil şi îndelungat. Există acea categorie de femei rare, excepționale, pentru care ne-am născut anume, dar pentru a căror descoperire ne trebuiesc ani mulți şi chinuitori. Aşa cum, chiar dacă nu se întâmplă cu adevărat, dar mie mi se pare posibil să se întâmple cu acele stele până la un timp neutre, străine una de alta, care însă la un anume timp îşi depăşesc orbitele proprii, pentru a se împreuna, printr-o dăruire perfectă şi ideală, într-o singură stea.

La fel deci mi-a fost dat şi mie s-o descopăr şi s-o cunosc pe sortita de la începuturi. La ceasul cel mai imprevizibil pentru mine, într-o scânteiere de clipă şi într-o perfectă stare de luciditate. Încremenit locului de neaşteptata ei apariție acolo, m-am lăsat prins şi topit in orbita ei stelară, incapabil să mai fug şi să redevin eu însumi. O singură dată in destin se petrec asemenea întâlniri, după

care destinul personal urmeâză legea şi consecinţele celuilalt. Cu atât mai mult am avut, fulgerător, conştiinţa că noi ne mai aflasem cândva unul al altuia, suportând aceeaşi soartă. Spiritele noastre nu se poate să nu se fi mai cunoscut aprioric, iar acum doar realităţile noastre corporale urmau să se verifice. Într-un fel, devenise cert că eu îi eram esenţa de la începuturi, ea însăşi trebuia să mă recunoască şi să se recunoască în mine. Şi era atât de frumoasă, atât de neasemeni cu altă frumuseţe, încât nici o putere neagră n-ar fi reuşit să destrame magia în care sta şi aştepta, sigur că pe mine mă aştepta.

Dacă am renunţat deci să plec, recunosc şi împins de anume orgoliu, a fost numai pentru a-mi dovedi că nu mă înşelasem. Stăruiam s-o privesc cu o intensitate maximă, convins că mă va recepta şi va răspunde invocaţiei mele mute. Aşa s-a şi întâmplat, imediat în clipa următoare. S-a întors către mine, alene, şi privirile noastre s-au întâlnit. Nu mai ştiu pe cât eram eu de zguduit, ea era foarte palidă. Se uita la mine ca la un înviat din morţi, stăpânită de spaimă. Am văzut bine cum o străbate un fior, a trebuit să se sprijine de canatul ferestrei. Îşi tot muşca buza de jos cu înverşunare şi-şi frângea mâinile în neştire. Va fi vrut poate să fiu simplă nălucire, nu eram. Şi pe măsură ce realiza faptul că exist de-adevărat lângă ea, am simţit că altă voinţă acţiona asupra ei. Pe mine însumi m-am simlit supus aceleiaşi vointe, am îndrăznit să m-apropii şi mai mult de ea. Dintr-o nobilă şi naivă nevoie de a o recunoaşte eu însumi, am îndrăznit, cu doar vârful degetelor, să-i ating obrazul şi i-am zâmbit.

- Cine eşti ? am întrebat-o şi am aşteptat. Mai ales, a cui eşti ? am adăugat.

Aveam astfel răgazul s-o constat mai pe îndelete, arăta foarte stranie, ca aparţinând unei lumi de neimaginat. E-adevărat că-şi recăpătase calmul, dar printre umbrele privirilor ei dăinuia încă uimirea. Dreaptă dinaintea mea, în rochia ei de un roşu fascinant, semăna unei torţe ce-şi primeşte lumina din neştiute

adâncimi. Mă bucuram în sinea mea de a-i fi tratat cu dispreț pe ceilalți, dar mă temeam să nu se poarte şi față de mine la fel.

- Răspunde ! am implorat-o, şi eram sugrumat de emoție.

Peste fața ei, atunci, a trecut o ușoară întunecare. - Să nu mă mai întrebi niciodată cine sunt, promiți ? Ceva m-a străbătut ca o bănuială, dar n-am lăsat bănuiala să se aşeze in mine şi să mă ardă cu imposibilitatea ei.

- Promit !

- Nici de unde vin şi ce rost am pe fața pământului, a continuat.

- Bine !

- Nici de ce, dintre atâția, ai fost singurul pe care 1-am ales.

Îi tremura glasul, şi-n mine glasul ei a sunat ca un clopot despicător de temelii ancestrale.

-O!

- Mi-e suficient că exişti, a zis apoi, de altceva n-am nevoie.

Şi iar m-am înfuriat, şi iar m-am lepădat de demonul îndoielii.

- Am înțeles !

- Fiindcă, a mai zis ea, aici şi acum se plămădeşte pentru amândoi alt început, restul e trecut mort.

Abia am reuşit să şoptesc, stăpânit de prea-plinul iubirii

- Da, eu însumi parcă m-am născut acum.

- lar eu simt că renasc în ceva nou, invită-mă la dans !

Era un vals plutitor ca pe ape, transparent ca-n vertije orbitoare cristalurile fine. Şi de câte ori viorile păreau gata să se sfarme sub arcuşuri, de tot atâtea ori se tulbura şi lumina candelabrelor imense. Cu neputință să-mi fi păstrat cumpătul, dăruirea ei s-a dovedit molipsitoare. Dansa ca posedată, şi totuşi triumfând, cu acea detaşare conştientă care desființează granița dintre realitate şi vis. Într-atât de profund acționa muzica asupra ei, încât aş îndrăzni să spun că-n starea aceea, cu ochii închişi, fruntea

căzută peste umărul meu, auzeam muzica ivindu-se din propria ei ființă.

Când, surprinzător, sala a fost bântuită de un val de neliniște. Perechile toate, ale celorlalti, s-au despărțit, refugiindu-se pe margini. S-au auzit exclamați de ne înțeles, o nouă tulburare a trecut de la un capăt la altul al sălii. Am rămas astfel singuri, şi dansam singuri, neştiind altceva decât dulcea pierdere in voluptatea muzicii de vals. Bărbatii ne urmăreau contrariați, femeile - cu evidentă invidie.

- Ce se întâmplă ? am întrebat-o nedumerit. De ce se uită aşa la noi, de ce ne-au lăsat singuri ?

Nici n-.a luat seama la reacția celorlalți, m-a privit doar in felul său ciudat şi a zâmbit

- Lasă-i in legea lor !

- Explică-mi totuşi, am stăruit.

- Sunt lucruri ce nu se pot explica, a răspuns.

Ceva, atunci, din nou ca o bănuială, m-a străbătut şi, oprindu-mă brusc, am îndepărtat-o de mine la un pas - Vrei să spui că trăim o întâmplare de neexplicat ?

- Mi-ai promis că nu mai pui întrebari.

- E o întrebare esențială. - Tocmai de aceea.

- Care ne implică pe amândoi.

- Dar fără obligația unui răspuns imediat.

- Şi de consecințele eventuale, cine răspunde ?

- Eu răspund ! a rostit cu nemăsurat orgoliu şi s-a strâns toată în mine, cu o pasiune şi mai oarbă decât înainte.

Zadarnic însă mi-aş fi căutat liniştea în asigurările ei de circumstanță, mă simțeam urmărit de invidia, neliniştea aceloraşi priviri. Şi zadarnic aşteptam ea însăşi să nu fie cu adevărat, riscând să-mi închipui că dansez cu o părere sau cu o obsesie, ea exista foarte reală în brațele mele şi transfigurată de fericire. Şi cert este că sursa acelei fericiri eu îi eram, prea-şi pierduse conştiința despre sine şi într-atât de patetic mi se dăruise, mută. Astfel că devenisem

unul, într-o perfectă identitate, absorbiți de magii necunoscute şi iluminați ca într-o stare de extaz.

Ne-am trezit din vis foarte târziu, când viorile şi alămurile orchestrei au gemut ca strivite de o forță atroce, şi-abia atunci am văzut din nou lumea, ne-am amintit că suntem în sala de bal. Şovăiam când să mă despart de ea, o priveam cu o lăcomie nemăsurată. Şi mă temeam de neprevăzut, şi o doream nebuneşte, şi n-aş mai fi vrut nimic, şi vroiam totul.

- Poate ar fi mai bine să plec imediat, i-am spus.

- Nu ! a strigat însă ea, înăbuşit.

- De-ai şti ce se petrece cu mine !

- Trebuie să rămâi.

- Dar pricepe că muzica asta, şi dumneata, şi... Parcă m-aş afla într-o nouă geneză.

- Asta-i şi adevărul. Cu cine începe Lumea ?

- Cu mine şi cu dumneata.

- Atunci, să plecăm împreună !

I-am ajutat la garderobă să-şi pună pelerina, eu mi-am luat mantaua de toamnă. Am traversat sala nestingheriți şi am ieşit in stradă, ceilalți se uitau după noi ca după două făpturi ale cerului...

11.

Şi din nou m-a bântuit unda aceea de bănuială, grea, dinainte, dar am avut puterea s-o resping. Ar fi fost desigur util, un timp, să las bănuiala să se-aşeze în mine, pentru a-i analiza datele de început, obiectul şi finalitatea, dar timpul mi-era acum definitiv subordonat ei. Mergea alături de mine, tăcută, şi grozav aş fi vrut să ştiu ce gândeşte. După cum şi pe ea o presimțeam agitată, să afle cum o gândesc eu in propria mea tăcere.

- Frumoasă noapte, nu ? am zis.

Convenționalul de totdeauna, banalitatea idioată pe care nu reuşeam s-o depăşesc.

- Frumoasă, într-adevăr ! a convenit şi ea, deşi cu un vag aer de tristețe. Mi-ar fi uşor s-o asemăn cu alte nopți din trecut, dar o prefer frumoasă în sine, şi atât.

- Dovadă că de altceva nici n-avem nevoie.

Atunci, oprită brusc locului, s-a încleştat de mâinile mele

- Ascultă, omule ! Eşti sigur că nu ne-am mai întâlnit niciodată ?

Întrebarea ei m-a uimit, m-a răscolit.

- Evident că nu ! Doar e pentru prima oară când te văd.

- Şi totuşi, a şoptit ea pe gânduri, e ceva în Dumneata care mi-e foarte cunoscut. Dumneata repeți gesturi şi cuvinte ale cuiva de demult, din viața mea. Eu însămi, în prezența dumitale, parcă sunt alta şi tare mă tem că singura cauză... O, Dumnezeule ! a adăugat apoi, ca eliberată dintr-o stare hipnotică. Să mergem, să nu mai vorbim despre asta.

Adesea însă tot îşi răsucea capul spre mine şi mă privea îndeaproape, cu mare stăruință. Va fi voit, desigur, să descopere cine ştie ce tainică legătură între mine şi celălalt, pe care i-l aminteam cu gesturile şi cuvintele mele, să-şi reconstituie în toate amănuntele chipul celuilalt, de demult. La rându-mi, şi eu aş fi vrut s-o întreb despre omul acela, să-mi povestească tot ce-a fost şi n-a fost între ei, dar ştiam bine că se va împotrivi oricărei confesii.

- Cel puțin, a spus într-un târziu, dacă mi s-ar dezvălui ce o să se întâmple cu noi ! Indiferent ce, bine sau rău, asta m-ar scuti de chinuri inutile şi mi-ar uşura optiunea.

- Ți-e teamă de neprevăzutul soartei noastre comune ?

- Mi-e teamă ! a răspuns ea, împătimată. Şi tocmai de-aceea n-aş vrea să determin nimic, aş lăsa întâmplării libertatea deplină. De altfel, sunt ferm convinsă că nici nu ne mai aparținem nouă în vreun fel, aparținem forței destinului şi nu văd cum am scăpa de sub autoritatea lui. Cum rămăsese cu privirea pierdută în gol,

gândul părea prelungit către ceva ocult, de dincolo de noi. Iar eu mergând alături, cum îi urmăream atent reacţiile, căutam în logica lor, sau mai degrabă în lipsa lor de logică, expresia unei rupturi sufleteşti fără explicatie. Tresărea adesea şi de tot atâtea ori îşi întorcea privirile înapoi, de parcă ar fi simţit că pe urmele noastre vine cineva foarte cunoscut. S-a încolăcit, până la urmă, cu mâinile amândouă de braţul meu, asemeni cuiva în mare primejdie şi care-ţi cerşeşte să-l salvezi. Paradoxal, fireşte, dar părea căzută într-un fel de agonie a sentimentelor, a certitudinilor, şi pe care n-o putea depăşi decât prin mine. Să fi început oare s-o iubesc încă de pe-atunci şi tocmai pentru că o bănuiam nefericită, surpată de grele mustrări de conştiintă şi dominată de umbra omului ei din amintire ? Cum de este cu putinţă să iubeşti pe cineva dintr-o dată, despre care n-ai nici un adevăr la îndemână, sau singurul adevăr ce ţi se oferă se-ntâmplă să fie confecţionat din enigme şi refuzuri ? Nu ştiu, dar tocmai asta mă convingea şi mai mult că fusesem creaţi unul pentru altul !

Când s-a oprit pe neaşteptate in dreptul unei case oarecari, am avut o strângere de inimă. Prea repede ne-am fi despărţit, prea multe necunoscute ar fi rămas între noi. Priveam în derută casa care mi-ar fi răpit-o, o priveam pe ea cu mare întristare.

- S-ar putea să mă judeci cu asprime, a zis, mi-e totuna. Sau să mă socoteşti o fiintă inferioară, n-am ce face. De-aceea şi îndrăznesc să te întreb : ţi-ai ghicit vreodată soarta ?

Asta era, vasăzică, şi am zâmbit.

- Nu.

- De ce ?

- Simplu, fiindcă nu cred că-i posibil aşa ceva. Şi chiar de-aş crede că-i posibil, mi-ar fi frică de tainele dezlegate. S-aştept, vreau să spun, cu sufletul la gură împlinirea celor fericite, sau să mă bat cu zeii pentru înlăturarea celor nefaste. Şi ce prezicere mai nefastă mi s-ar face decât moartea, dintr-o cauză sau alta, mai devreme ori mai târziu ? Îţi închipui că-n acest caz mi-aş trăi viaţa

într-o stare de panică permanentă, singur mi-aş grăbi executarea sentinţei. Prefer, în consecinţă, să nu forţez cu nimic legile firii, tot ce-mi doresc e ca raţiunea să nu mă trădeze niciodată.

- Raţiunea ! ? a murmurat ea, parcă a îndoială.

- Da ! am întărit eu, cu vehemenţă.

- Şi dacă au şi tainele o raţiune a lor ?

- Atunci, raţiunea lor nu se poate chema decât minciună, mistificare.

- Şi totuşi, în noaptea asta, eu trebuie să-mi ghicesc viitorul.

Abia am reuşit s-o mai reţin locului, pentru o clipă.

- Din curiozitate, din extravagantă ?

- Nu, a zis, nicidecum ! Şi, pentru prima oară, glasul ei mi s-a părut plin de sfială, înecat de lacrimi. Doar atât vreau să ştiu : ce mai am de aşteptat de la viaţă şi cui sunt sortită de-adevărat !

- Dar e o copilărie, am strigat, e zadarnic ce faci

- Nimic nu va fi zadarnic, omule !

Astfel că voinţa ei s-a dovedit mai tare decât argumentele mele, am urmat-o, supus, în acea casă păgână. Va mai fi fost pe-acolo, ori numai fiind dirijată de instinctul desperării, cert este că ea se orienta perfect de-a lungul coridoarelor sumbre, tot urcând şi coborând trepte care scârţâiau lugubru sub paşii noştri ameţtiti de nerăbdare. O singură şovăială a avut, dinaintea uşii presupusei locuinţe a vrăjitoarei, pentru care am şi apucat-o strâns de brat, sperând cel putin acolo s-o înduplec

- Te rog eu, renunţă !

- Nu ! şi-a revenit însă imediat. Fie ce-o fi !

Era una din acele încăperi mizerabile, încărcătură dezordonată de mobile străvechi şi impregnate de duhoare grea, a cărei înfăţişare de nesuportat doar lumina gălbuie a feştilelor o mai putea retuşa. Pereţii erau îmbâcsiţi de semne diavoleşti ale magiei, inexplicabile pentru utilizarea ce li s-ar fi dat, atât de fastuoase în grotescul conţinutului lor cabalistic, încât apăreau mai degrabă ca surse de spaimă şi acţiune asupra brumei de conştiinţă cu care te-ai

fi chinuit să le reziști. Pe un trepied, într-o cupă de metal, fumega ceva dulce-aromitor, dintr-o materie necunoscută, dar cu sarcina evidentă de a-ți tulbura mințile și a te trece într-altă lume, de iluzii sterpe și alegorii ucigătoare. Și dacă e adevărat că pisicile, bufnițele, ochiul magic al marelui demon fac parte obligatoriu din inventarul caselor vrăjitorești, m-am convins că nu lipseau nici de-aici. Câteva bufnițe vegheau, împăiate, din fiecare colț al odăii, câteva pisici, vii, dormitau pe unde apucaseră, iar ochiul stăpânului infernului, cuprins într-un triunghi de argint mucegăit, se uita la noi holbat chiar de deasupra creștetului bătrânei, cea de pe urmă descoperită, cum sta împietrită, stafidită, cu însuși ochiul ei ca de piatră, secătuit de orice însuflețire umană, cum sta ca moartă în jilțul său negru, la masa pe care tronau, vraiște, tomuri ale altor vremuri, având desigur ferecate în paginile lor formule și inscripții criptice nelaândemâna înțelegerii oricui.

E de la sine înțeles, atunci, cu câtă înfricoșare m-am lipit de ușă, căutând în materia ușii un punct de sprijin al propriei mele lucidități. După cum, e de la sine înțeles cât de stupefiat am înregistrat calmul dureros cu care necunoscuta mea parteneră le constata pe toate, ce repede și-a învins șocul dintâi și sfiala, sângele rece cu care s-a îndreptat spre mijlocul odăii și s-a așezat pe scaunul de partea ceastălaltă a mesei, din fața bătrânei mumifiate.

Și eu care mă întrebam cine sunt, ce caut acolo, cel puțin pentru a-mi demonstra mie însumi că nu m-am pierdut de tot, că încă voi avea puterea să nu cad victimă forțelor satane.

- Te așteptam ! am auzit-o pe bătrână spunând, și vocea ei mi-a sunat ca un șuierat de abur fierbinte din străfunduri, obrazul i-a rămas neclintit ca o mască. Știam că vei veni !

Apoi, a urmat un timp lung al confruntării mute dintre ele amândouă, și numai făptura femeii mele am văzut cum tremură ușor, ca străbătută de un fior sau de o tulburare. Și bătrâna a întrebat

- Vei avea puterea să le primeşti pe toate, aşa cum au s-apară din bezna cea fără de margini şi din taina fără alte dezlegări ?

- Voi avea ! a rostit femeia mea iubită. Incepe !

S-a iscat, atunci, între mine şi restul odăii un fel de ceaţă opacă, de nepătruns, de care privirea mea se izbea ca de un zid. Sau să fi fost efectul acelui abur dulce-aromitor, de care mi-am simţit deodată fiinţa pătrunsă, şi din cauza căruia realitatea înconjurătoare încetase să mai existe ? Iată de ce n-aş putea să vă spun ce tenebre consulta vrăjitoarea, la ce texte ori obiecte diavoleşti apela ea, în transă ori în dement contact de sugestie cu subconştientul prietenei mele, pentru a-i releva viitorul, nu vedeam nimic. Doar în auz îmi parvenea. o bolboroseală continuă de sunete inumane, uneori vătuite, ca de foarte departe, alteori asurzitoare, de neândurat, şi nu ştiu de ce - dar toată vremea am avut senzaţia că femeia mea e supusă mai degrabă caznelor unei Judecăti de Apoi, cu interogări duşmănoase, cu avertismente tragice, bătrâna înverşunându-se fără milă să-i smulgă taine şi adevăruri pe care nici o judecată a oamenilor nu i le-ar fi putut smulge altfel, şi pe ea insăşi, pe nefericita mea iubită, o auzeam la răstimpuri, suavul ei glas dinainte preschimbat acum într-o plingere amară, şi într-un bocet apoi, şi iarăşi sfâşiată de suferinţi, şi-apoi într-un ţipăt de groază, lamentându-se, poate, şi îngrozită, poate, de ceea ce, fără voia ei, dezvăluia. Fiindcă, altminteri, nu voi avea cum să explic satisfacţia in hohote de râs nebun cu care vrăjitoarea punea capăt acestei prime explorări a abisului şi nebuloaselor ei, a ceea ce, desigur, n-ar fi trebuit să fie cunoscut niciodată.

De neexplicat însă rămâne zbaterea mea feroce, inutilă, cum stăteam prins ca o gânganie in insectar, între peretele material din spate şi peretele imaterial din fată, zbaterea mea de fiară neputincioasă, rănită de moarte, nu pe mine să mă eliberez din acel spaţiu de foc al interdicţiei, ci să sparg interdicţia către ea şi pe ea s-o eliberez, cel puţin s-o readuc în simţiri şi să-i redau liniştea, s-o redau sieşi pentru totdeauna şi pentru adevărul elementar că n-are

nici un sens toată istoria asta, între riscul de a nu şti ce ne-aşteaptă şi riscul de a şti ce ne-aşteaptă ignoranţa e singura care ne salvează. Dar nici cuvinte n-am fost in stare să rostesc, bolboroseam eu însumi gânduri sângerate de durere, şi cred că până la urmă mi-aş fi zdrelit sufletul şi aş fi pierit sufocat de propria mea neputinţă dacă n-aş fi realizat că s-a coborât, deodată, peste toate o tăcere imposibilă, de necrezut, şi toate s-au luminat în jur, lucrurileşi-au recăpătat identitatea, conturul, pe ea însăşi am văzut-o foarte clar şi la fel de clar am auzit-o întrebând, înfiorată

- Ce vezi ? !

Am căutat, evident, logica întrebării, semnificaţia răspunsului la întrebare, şi am sperat că le voi afla în privirea bătrânei, pe buzele ei, în aşezarea secretă a obiectelor de pe masă. Dar privirea bătrânei era violent de albă, asemeni privirii unor orbite goale, iar buzele ei pâlpâiau ceva de neânţeles, incapabile parcă să mai emită sunete articulate, iar mâinile îi zăceau înţepenite de-a latul mesei, fiecare pe câte o carte deschisă, iar întreaga ei făptură, oricât de uscată, oricât de redusă la propria ei nimicnicie, nu mai părea reală, ci totuna cu obiectele neânsufleţite cu bufnitele împăiate, şi nu-mi puteam da seama dacă toate la câte participasem fuseseră de-adevărat sau doar elemente ale unui coşmar, şi ciudat e că mai ales femeia mea continua să accepte jocul, prizonieră a coşmarului, cerşind ochilor albi ai bătrânei, buzelor ei albe răspuns la aceeaşi întrebare de spaimă

- Pentru Dumnezeu, spune-mi : ce vezi ?

Trebuie să-mi recunosc propria slăbiciune, fiindcă şi eu aşteptam, gâtuit de emoţie, să i se răspundă, şi mintea mea lucra in mare dezordine, inventând, şi plăcându-i să inventeze răspunsuri dintre cele mai senzaţionale, cu mine subiect principal, eu - cheia de boltă a misterului ultim, dacă nu cumva privirea albă a bătrânei mă sugestionase şi pe mine, dacă nu cumva şi eu continuam să durez în coşmar, şi a fost nevoie de un efort fantastic, peste puterile lucidităţii mele, ca să scap de fascinaţia pe care bătrâna o manifesta

încă asupra mea şi să descopăr, în sfârşit, că vrăjitoarea nu va mai vorbi, cineva îi interzicea să vorbească.

Dar ce taină ar fi avut de comunicat vrăjitoarea, şi-n ce măsură taina asta ne-ar fi privit pe mine, pe femeia mea ? Şi va fi înțeles ea, oare, femeia mea, că o taină necomunicată poate să doară mai mult decât orice adevăr strigat în gura mare ?

M-am apropiat de ea, s-o smulg de-acolo, şi doar la gestul de a o trezi la realitate ea a tresărit („Gata, i-am spus, s-a terminat, nu mai e nimic de aflat, să mergem !"), şi ea a zâmbit resemnată, semn că durerea se şi aşezase în ea ca o otravă, şi s-a lăsat purtată de mine pe-aceleaşi lungi, întortocheate coridoare, şi am sprijinit-o să nu cadă, şi i-am îmbrăţişat umerii cu o patimă de nestăpânit, şi n-am avut certitudinea că suntem vii decât afară sub cerul liber, plin de stele...

12.

Mai ales după acea dramatică trecere prin infern şi absurdă, incredibilă confruntare cu destinul, învins ori învingător, greu de lămurit deocamdată, n-ar fi fost drept s-o părăsesc la voia întâmplării, chiar de s-ar fi refugiat în somn la ea acasă ori de-ar fi rătăcit fără noimă pe străzi, pradă pentru toată noaptea sau, şi mai grav, pentru toată viața, unei întrebări la care nu s-a putut răspunde, unui răspuns care ar fi putut să sune în miite feluri, determinând cu atât mai mult fatalitatea să se dezlănțuie, ucigaşă, asupra ei.

Nevoia atroce de a fugi dintre lațurile invizibile ale spaimei, de a ne regăsi oriunde, undeva, într-o zonă de calm prin care să ne protejăm reciproc şi să rezistăm la oricâte alte asalturi ale spaimei, ne-a împins, aproape orbeşte, spre marginea de sus a oraşului, şi am

respirat, ca într-o beție, libertatea de a ne fi trezit dinaintea unei câmpii fără sfârşit, pe care doar prezența noastră acolo şi legănarea unor lanuri de iarbă sălbatică o însuflețeau, şi totul ni s-a părut, în tăcerea nefiresc de muzicală, purificată de orice semne ale neliniştei, ca la un alt început de lume.

Deşi, un cuvânt nu s-a spus pe durata acestei evadări, banalitățile cele mai duioase ar fi sunat penibil, s-ar fi spulberat şi ultima speranță de echilibru, ea mergând alături de mine ca nefiind ea însăşi, iar eu neândrăznind nici cu gândul s-o cercetez, şi tocmai de asta, gesturile noastre fiind încă şovăielnice, mi-am dat seama că intervenise şi continua să persiste între noi ceva ca o umbră, străină şi nedefinită. N-aş fi putut-o învinui pentru lipsa de curaj dovedită acolo, la înfruntarea cu sorții, de a privi datele aşa cum îi fuseseră oferite, sub peceți de partică şi mister. La urma urmei, mă întrebam, ce anume văzuse ghicitoarea în cărțile ei blestemate, de necomunicat mai ales ei, care ceruse acest lucru ? Şi pe care dintre noi, pe ea, pe mine, pe amândoi deopotrivă, privea acel nelegiuit adevăr de taină, cu neputință de comunicat ? Vrând-nevrând, astfel, prin însuşi faptul că se iscase o asemenea întrebare, lipsită şi aceasta de orice răspuns, am simțit că jocul este hotărât o dată pentru totdeauna şi că din joc nu se mai poate ieşi, jocul trebuia jucat până la capăt.

Atunci, ea s-a desprins de lângă mine şi a mers câțiva paşi înainte, singură, ca halucinată, de parcă umbra aceea străină şi nedefinită, stăruind până atunci între noi, o chema spre alte înțelesuri ale vieții sau ale morții, să i le dezlege umbra, numai ei să i le dezlege. Dar n-a fost aşa, mi s-a părut că ar fi pornit înainte chemată de nu-ştiucine, după câțiva paşi s-a oprit locului şi a izbucnit în plâns. Rămăsese dreaptă în mijlocul câmpiei şi lumina lunii o bătea în plin, şi nu părea aievea, ci ca o fantasmă de văpaie strălucitoare, desigur din cauza rochiei sale foarte roşii, incandescente. Dar nu era aşa, mă înşelasem eu, cugetele mele năuce şi simțurile mele ahtiate o vedeau aşa, fiindcă, în realitate, ea

era nespus de vie şi plângea. Dar eu nici n-am gândit s-o împac, am lăsat-o dimpotrivă să plângă, era necesar să plângă, să se elibereze, să se regăsească pe sine în sinea ei fără obsesii şi fără umbre, ştiam că nu va dura mult şi va reveni, a revenit. Şi această nouă imagine a ei, cum revenea către mine transfigurată, reaşezată într-o altă făptură, patetică şi plină de dor, cu privirea lacomă, buzele lacome, sânii lacomi, toată într-ale sale ca în triumf, m-a răscolit, m-a înfiorat, şi grozav m-am temut ca începutul acela de eternitate să nu fie sfârşitul. N-avea să fie, n-a fost, ci doar s-a înălţat uşor pe vârfuri şi s-a încolacit cu braţele amândouă de gâtul meu, şi timpul ţipa între noi de aşteptări grele, şi ea m-a privit drept in ochi şi a ţipat

- Vreau să trăiesc, înţelegi ? Pentru tine vreau să trăiesc, auzi ? Să nu mă laşi nimănui, nimănui !

Veneau din toate părţile, să ne împresoare, flăcări ale lunii, mirezme ale pământului, şi chiar noaptea se făcuse fără seamăn, şi rochia ei roşie ardea, ardea carnea pe ea, şi ochii ei luceau de patima vieţii, şi gura ei gemea de dureri neştiute, şi ne adoram cu maximă intensitate, şi-abia de am şoptit

- Nu, draga mea, n-am să te las nimănui !

Şi pe cât se topea în mine, de-ar fi fost să dispară de tot în mine, pe atât îi simţeam trupul clocotind de o bucurie bizară. Părul ei mirosea a iarbă sălbatică, fiinţa ei toată era numai alean şi aşteptare. Cum ne aflam în acea dulce şi aspră îmbrăţişare, ca într-o nemaivisată clipă de extaz şi suferinţă, pierind într-o clipă ca de amurg definitiv pentru ca să înviem în clipa următoare, ne treceam unul altuia, fără cuvânt, fiecare pe sine, şi astfel devenisem unul. O ştiam in braţele mele şi tot o mai căutam în neştire, după cum şi ea, de asemeni, părându-i-se poate că nu mai sunt, răspundea sărutărilor mele nebune cu o neistovire şi mai grea. Să se fi datorat totul desperării, să mă fi molipsit eu însumi de la desperarea ei ?

Târziu, când, in sfârşit, peste poate de istoviţi, copleşiţi de această neverosimilă fericire, ne-am descleştat unul de altul şi am

privit-o, iubita mea zâmbea. Dar, straniu lucru, Doamne !, zâmbetul ei mi s-a părut a fi zâmbetul unei fecioare moarte...

13.

Ne întâlneam de obicei după lăsatul nopții şi mereu lângă acelaşi pâlc de arbori care delimita marginea oraşului de începutul câmpiei, univers ce ne aparținea exclusiv şi singurul capabil să ne ocrotească iubirea, într-o ordine spirituală care pe ea o transfigura deplin, pe mine mă punea în acord de o noapte cu destinul.

Tocmai fiindcă ziua întreagă n-aveam linişte, pereții odăii de hotel mă strangulau, până şi vioara tămăduitoare altădată de singurătăți şi obsesii ajunsesem acum s-o disprețuiesc, şi pe Domnişoara Ruth o disprețuiam, Domnişoara Ruth nu-mi mai trebuia, ci numai Cealaltă îmi trebuia şi numai pentru Ea goneam ziua întreagă pe străzi, tot sperând că întâmplarea mi-o va aduce în cale sau din întâmplare voi descoperi unde locuieşte, şi cercetam femeile pe rând şi orice rochie roşie mă scotea din minți, şi unele mi se păreau a fi Ea şi le urmăream ros de panică, dar in nici una n-o aflam pe cea căutată, şi spionam ferestrele, perdelele, dincolo de ferestre şi perdele spionam, doar-doar de voi zări-o pe undeva, nu mi-a fost dat s-o zăresc nicăieri.

Era în această nepotolită căutare dorul de Ea la fel de nepotolit, şi nevoia de a supune timpul patimii noastre fără legi, şi teama de a nu fi cunoscut-o decât in vis, şi conştiința că sigur aş fi plătit cu moartea o astfel de tragică adeverire, şi n-aveam linişte, şi pereții odăii de hotel mă strangulau, şi uram vioara, pe Domnişoara Ruth o uram, blestematul cântec de altădată nu-1 mai auzeam, şi eram fericit că nu-1 mai aud, fiindcă din toate se întruchipa şi peste toate stăruia numai făptura Ei de abur, cum într-o clipă se-apropia şi-mi ceda, cum în cealaltă clipă se-ndepărta şi pierea, şi aşteptam

cu teribilă nerăbdare noaptea şi goneam spre întâlnirea cu Ea, înnebunit.

Acolo, mereu lângă acelaşi pâlc de arbori care delimita marginea oraşului de începutul câmpiei, aducător aminte al primei noastre îmbrăţişări. Şi, de cum o vedeam venind, mi se părea a nu fi cu adevărat Ea şi, numai la gândul că n-ar fi Ea, simţeam că mor deodată şi dispar în pământ. Dar Ea era, venea frumoasă fără seamăn şi zâmbind. Ea însăşi dominată de acelaşi demon al iubirii. Şi dacă-n prima clipă nu ne spuneam nimic, ci doar mâinile ni le strângeam amarnic şi ni le sărutam deopotrivă, ori tot mai chinuiţi ne alipeam unul de altul şi rămâneam aşa, o singură fiinţă, ca într-o sfârşire totală, durându-ne însă prea mult apropierea aceea, ştiam că vine şi clipa, apoi, când va fi să ne muşcăm gurile gemând, şi nu mai aveam în ochi lumina prin care să ne vedem omeneşte. Credeam uneori a fi reuşit fiecare să evadeze din propria existenţă corporală şi cu oricâte mari, ireparabile rupturi am fi fost ameninţaţi, prelungirea infinită a clipei sărutului fiind marcată de o voluptoasă deznădejde, noi tot aşa, în deplină pierdere a conştiinţei de sine, acceptam să durăm şi să ne idolatrizăm.

- Omule, iubitul meu ! atât murmura, şi rostea cuvintele astea printre lacrimi, şi le repeta exultând, mereu ca pe o melopee, mereu ca pe un triumf : Tu, Omule, numai al meu !

Înţelegeam, astfel, o dată mai mult, cât de zdrobitor ne dăruiam unul altuia şi cât de păgână era adoraţia cu care ne adoram reciproc. Dacă e adevărat că nu-i cu putinţă iubire fără revelaţia unui anume semn magic, acelaşi pentru amândoi şi singurul sub a cărui autoritate aceşti amândoi se pot mântui, recunosc pentru mine şi pentru Ea că noi avusesem această revelaţie încă de la prima întâlnire, la bal, şi toate întâmplările următoare nu făceau decât să confirme că semnul magic se manifestă, noi trăiam şi ne iubeam potrivit autorităţii lui, de alt Dumnezeu nu mai aveam nevoie.

Erau totuşi clipe când se depărta parcă de mine, sau parcă între noi intervenea din nou aceeaşi umbră străină, a nu-ştiu-cui.

Tot alături mergeam prin câmpia de ierburi pustie, nici un motiv deci s-o simt în afara mea, şi totuşi simțeam bine că tăcerea Ei e asaltată de altfel de gânduri, privirea i se împăienjenea pe neaşteptate şi căuta, cu maximă concentrare, undeva aiurea, în tumultul de mişcări confuze ale nopții.

- Ce-i cu tine ? o întrebam cu duioşie. Spune-mi ! De câte ori însă o surprindeam în asemenea stări de fugă in ireal, de alunecare în bezna din sine, tresărea şi schița un gest vag de revenire silită. Mă-ntrebam dacă nu cumva o acaparase acelaşi geniu al omului din trecut, ce-i va fi lăsat, poate, urme adânci şi suferințe în conştiință, şi despre care-mi spusese odată că şi-l aminteam cu vorbele şi gesturile mele. Suficient ca întrebarea să mă tulbure şi să mă prăvale in gol de amarnice îndoieli „Pentru ce eu, atunci, şi ce rol să mai joc eu in viața Ei ?" Dar, ca şi cum Ea însăşi s-ar fi temut de întrebările mele, să nu le rostesc in clar şi să nu-i cer să-mi răspundă, Ea însăşi mă liniştea, mă apăra de alte întrebări şi îndoieli, căutându-mi nerăbdătoare gura şi înecându-mi răsuflarea cu patima Ei fierbinte.

Şi totuşi cu neputință să nu fi fost între noi o umbră, o suferință, un alt semn magic, un necunoscut, fiindcă altfel, sărutându-mă cum mă săruta, sărutul Ei n-ar fi fost numai geamăt şi hohot de plâns.

- Va trebui să-ți povestesc odată totul ! mi-a spus într-una din acele clipe, foarte calmă.

- Nu vreau să-ți cunosc tainele, i-am răspuns, gândindu-mă la aceeaşi ființă străină care stăruia mereu între noi.

- Dar pe mine trebuie să mă cunoşti ! a insistat.

- Te cunosc îndeajuns.

- Ar trebui totuşi, dragul meu, să-ți mărturisesc că eu am un destin funest, mă-nțelegi ? Te-ai gândit vreodată la ezitarea vrăjitoarei de a-mi spune adevărul, ce a văzut în cărțile şi semnele ei blestemate ? Nu te-ai întrebat nici o clipă că soarta care mă paşte pe mine, oricum ar fi ea, te are de-acum şi pe tine cuprins în orbita

ei ? Dacă n-am dreptate, spune-mi ! Dacă ți-e teamă, fugi ! Eu am o răspundere în iubirea asta, nu vreau să mori din cauza mea.

- E-atât de frumos să mori pentru cineva ! am murmurat.

- Dar dacă mă iubeşti cu adevărat...

- Tocmai fiindcă te iubesc, gândesc aşa. Şi orice s-ar întâmpla, te voi iubi toată viata, şi dincolo de moarte te voi iubi, ți-o jur !

A rămas pe gânduri, cu privirea pierdută spre înalturile misterioase ale noptii.

- Crezi, într-adevăr, că te poate iubi cineva şi de dincolo de moarte ?

- Da ! i-am răspuns. Şi acela voi fi eu !

Ciudat însă cum asemenea declarații nu reuşeau să umple surparea dintre noi, Ea tot umbrelor şi neştiutului rămânea prizonieră. Cel puțin pentru încă un timp, atât cât ființa Ei avea nevoie ca să se dezlege singură. Şi la fel de ciudat, această dezlegare se făcea sub imperiul extremei - adică, printr-o nestăpânită euforie. Deodată alta, parcă fără memoria celei dinainte - exuberantă, copilăroasă, patetică, de nerecunoscut. Şi astfel începea un fel de dans nebun printre ierburile câmpiei, fascinantă în rochia Ei roşie sub lumina lunii, râzând şi cântând, chemându-mă şi nelăsându-se prinsă, un fel de joc de-a v-ați ascunselea printre certitudini şi iluzii, de nu mai ştiai de-i aievea ori doar miracol al halucinației mele.

Reveneam târziu in oraş, ca dintr-o lume inaccesibilă pământenilor de rând, şi eram obosiți, şi ne durea sufletul că trebuia să ne despărțim, dar nu ne înduram să ne despărțim, şi continuam să rătăcim singuri pe străzi, şi continuam să ne facem speranțe pentru o fericire viitoare.

Într-una din aceste nopți pârdalnice, paradoxale, ca orbi amândoi şi mistuiți deopotrivă de ceea ce ştiam bine că nu se mai poate amâna, sau anume căutam inconştient, ne-am strecurat pe lângă hotelierul adormit, la intrare, şi am urcat scările până-n uşa

odăii mele. Dar ajunşi aici, la un simplu pas de pragul pe care ar fi urmat să-l treacă la fel de oarbă, Ea s-a tras deodată înapoi şi s-a lipit toată de zid. Era foarte palidă şi foarte tristă, mă privea de parcă şi-ar fi cerut iertare.

- Lasă-mă, te rog, să plec !

- Iar eu te rog să intri, să rămii.

- Nu pot !

M-am apropiat de Ea şi i-am atins uşor obrazul.

- Ţi-e frică ? am întrebat-o şi i-am zâmbit. De cine ?

- De nimeni, a răspuns Ea zbuciumată. Dar nu pot, înţelegi ? Iubirea noastră e altfel, trebuie să fie altfel ! şi, mai înainte de a schiţa eu vreun gest, a coborât scările fugind, atât doar mai auzind, ca într-un hohot de plâns: Nu pot! Nu pot !

Am crezut, atunci, că voi fi pierdut-o definitiv şi mă învinuiam de a fi adus-o acolo ca pe o femeie oarecare. Zadarnic încercam să mă justific, pretinzând că orice iubire, chiar ideală, te obligă să vrei, să cerşeşti topirea ei în forme corporale. Principiul după care actul dăruirii împlineşte şi desăvârşeşte o iubire, ca semn al jertfei reciproce, nu mai rezista la violenţa argumentelor contrare. Spulberată atât de brutal starea de sublim şi de vis a nopţilor noastre petrecute pe câmp, zadarnic mă scuzam faţă de conştiinţa mea că şi între pereţii odăii de hotel aş fi determinat aceeaşi stare. Instinctele îşi primeau pedeapsa, pierderea Ei devenind egală cu o sentinţă de condamnare la moarte. Şi ca să mă salvez într-un fel, convins că Ea însăşi va recepta zbaterea şi remuşcările mele, am început s-o visez a mea numai prin mijlocirea cununiei, într-un ceremonial amplu şi fastuos, evident în afara oraşului, fără preoţi, fără martori, doar noi doi singuri sub cerul liber şi printre ierburile duioasei, fermecatei noastre câmpii. Din superstiţie, sau fiindcă altă măsură a purităţii Sale nici n-ar fi existat, mi-o închipuiam mireasă tot in rochia Ei roşie de bal, venind către mine, din lumea Ei, ca spre unicul, pe lumea asta, mire posibil.

N-ar fi fost, oare, dreptul meu, ultima posibilitate de a-mi provoca destinul şi a-1 învinge ?

Ziua toată, ca de obicei, am căutat-o pe străzi, dar n-am întâlnit-o pe nicăieri. După lăsatul nopții, firește, am aşteptat-o la marginea câmpiei, lângă acelaşi pâlc de arbori ai noştri, până foarte târziu, dar n-a mai apărut. Am rătăcit îndelung de-a lungul câmpiei de ierburi sălbatice, strigând-o şi implorând-o să apară, de va fi stat ascunsă pe undeva, dar am strigat şi chemat în pustiu, nu mi-a răspuns nimeni.

Şi zilele, nopțile următoare, asemeni, câteva zile şi nopți la rând, fără folos, de nici nu mai gândeam a fi fost cu adevărat vreodată Ea, şi revenind in oraş de fiecare dată zdrobit de nefericire. Până într-o altă noapte când, de necrezut, am găsit-o acasă, în mizera mea odaie de hotel, m-aştepta.

Din prima clipă n-am crezut că poate fi cu adevărat Ea, silueta Ei se contura, între ferestrele deschise, pe zarea albastră a nopții, ca un desen dintr-o iluzie încremenită. Şi anume n-am aprins lumina, de teamă să nu se risipească, sub explozia luminii crude, părerea Ei prezentă acolo, pe care numai întunericul meu populat de obsesii o putea scorni. Şi dacă totuşi m-am apropiat, mistuit de dor şi nepotolire ca după o ființă aievea, tocmai fiindcă, la ceasul acela şi foarte singur, nu mai eram în stare s-o deosebesc pe cea vie de reprezentarea Ei ideală. Sau gata să mă mulțumesc, în absurd, chiar şi cu ideea despre Ea, dacă această idee ar fi acceptat să joace cu mine jocul până la capăt şi n-ar fi pierit înainte ca eu să-mi țip bucuria de a fi avut-o.

Dar Ea era, nici o îndoială, şi am avut conştiința existenței Sale reale acolo de cum i-am atins uşor obrazul cu doar vârful degetelor, moi, şi privirea mea s-a topit in privirea Ei, deplin, ca un răspuns mut la o chemare din nemărginit. Purta aceeaşi rochie roşie de totdeauna, şi părul de aramă în şuvite răvăşite pe umeri lucea extraordinar, şi stăruia pe buzele Ei un zâmbet abia schițat, ca o undă muzicală, şi doar respirația îi era profundă, precipitată, dezvăluind

o tulburare egală cu a mea, şi întru totul mi se arăta nobilă şi cutezătoare,-cu braţele drepte pe lângă trup, doar să fie luată şi purtată pe marginea abisului. Şi sărutarea dintâi a fost suavă, şi mângâierea următoare a fost ca o sfinţire, şi am stat îndelung, neclintiti, unul dinaintea celuilalt, şi eram deopotrivă, ca două părţi dintr-un întreg, separate doar printr-un fel de abur şi încă nu voiam nimic, şi încă nu ştiam ce va fi să vreau, Ea însăşi îşi refuza orice zbatere lăuntrică, nu îndrăznea nici să cugete că poate îndrăzni mai mult, şi-atunci mi-am adus aminte de Domnişoara Ruth, că-n sfârşit învingeam blestemul şi mi-era totuna magia ei, hotelierul şi şeful gării avuseseră dreptate, blestemata magie a Domnişoarei Ruth nu putea fi învinsă decât printr-o femeie vie. Şi femeia vie se afla în braţele mele, eram eliberat, şi-atunci am simţit că trebuie să mă răzbun pe toată suferinţa claustrării anterioare, şi mânia mea împotriva Domnişoarei Ruth s-a preschimbat în iubire nebună faţă de Ceastălaltă, cu Ea însăşi s-a petrecut ceva asemănător nu mai putea fi măsură pentru nici o măsură.

Am început s-o dezbrac pe încetul, tocmai pentru a n-o speria prea tare, şi oprindu-mă clipe îndelungi să-i mângâi ca-n vis umerii, coapsele, sânii. Deşi, după un timp, n-am mai fost în stare să-mi stăpânesc lăcomia şi totul s-a preschimbat într-o lăcomie de-a valma. După cum şi Ea, pe cât încerca să-şi reţină frica ori mândria, pe atât devenea mai liberă în mişcări şi mai grabnică în a renunţa la Sine. Explicabilă, deci, şi pentru mine, şovăiala aproape lucidă pe care o puneam în gestul următor, de a prelungi cu încă o clipă infinită starea acelei sufocante aşteptări. Şi orgoliul meu a urlat de bucurie când, anume răsucind-o către zarea nopţii, i-am arătat-o din nou Domnişoarei Ruth, goală de astă dată, asemeni unei marmure sfinte, să nu mai fie nici o îndoială. Propriul Său orgoliu am simţit că triumfă, într-un fel de eliberare definitivă de orice constrângeri sau legăminte arbitrare cu nu-ştiu-cine. Şi totuşi în ţipătul de pe urmă, când ne-am pătruns unul prin altul şi ceva ca o pală de foc ne-a izbit deopotrivă, în ţipătul Ei era şi spaima de necunoscut şi

plăcerea de a fi cunoscut, în sfârşit, misterul interdicţiei. Şi nu atât cu mine părea că se luptă pentru a nu se lăsa învinsă, ci cu aceeaşi umbră mereu strecurată între noi, de care cu orice preţ ar fi vrut să scape. Şi dacă până la urmă a reuşit să scape, niciodată însă nu voi şti cui se datorează asta : mie, sau inconştienţei în care s-a prăbuşit deodată ! ?

Zăceam amândoi alături, întinşi de-a lungul acelui mizer pat de hotel, ca doi morţi tineri şi frumoşi, absolviţi de orice răspundere în faţa destinului. Astfel că, mai mult pentru a-mi recăpăta conştiinţa că şi din paradisul ipotetic e posibilă întoarcerea, m-am sprijinit in mâini să mă conving despre mine, să mă conving despre Ea. Şi cum altfel m-aş fi convins că există vie, decât petrecându-mi peste trupul încă fierbinte răcoarea palmelor mele grele şi neliniştea ochilor ce o contemplau înmărmuriţi ? Iar Ea, revenind la suprafaţa realităţii tot ca dintr-o lume a umbrelor, răspundea adoraţiei mele gemând şi înăbuşindu-şi un plâns dureros. Greu de spus ce anume dăinuia încă tulbure în sufletul Ei, se încleşta de mine orbeşte şi-mi sângera gura cu sărutările Ei, întrebând şi tot întrebând:

- Am săvârşit, cu adevărat, păcatul ? Spune-mi : am păcătuit ? !

Dar prea era, pentru mine, beţia aceea amplă şi totală, ca să caut întrebărilor Ei alt înţeles decât patima sălbatică, egală cu a mea, despre care ştiam bine cum se poate stinge, şi din nou ne-am chinuit unul pe altul s-o stingem. Stam, acum, destins, istovit, cu braţele răstignite în pustiul de lângă mine, Ea se afla fără îndoială pe undeva pe-acolo, dar nu mai realizam prezenţa Ei, şi eu nu mai eram capabil de nici un gând, de nici o mişcare. Mi-ar fi plăcut să lenevesc aşa la nesfârşire, beat de fericire şi satisfăcut, dacă voi fi făcut vreodată, în taină, vreun pariu despre asta, iată că pariul fusese câştigat, de altceva nu mai aveam nevoie.

Astfel că într-un târziu, când am auzit-o coborând din pat, împiedicându-se printre lucrurile din odaie şi căutându-şi pe

întuneric rochia, cămaşa, ba chiar îmbrăcându-se nerăbdătoare, n-am schiţat nici un gest s-o reţin. Ştiam, instinctiv, că până la urmă tot nu va pleca, se va întoarce nechemată şi, tocmai fiind intrigată de aparenta mea nepăsare, îşi va lepdda toate de pe Ea şi va reveni alături, să sfârşim noaptea acolo, urgisiţi. Şi dacă mi-am îndreptat privirea către Ea, alene, şi am văzut rochia Ei roşie scânteind în lumina lunii, tot trupul Ei strălucind bizar sub rochia aceea roşie, de mireasă lunatică, a fost desigur numai fiindcă o aşteptam nespus de mâhnit, o doream cu un entuziasm şi mai trudnic.

Dar mai apoi, mişcându-se prin odaie cu o uşurinţă nebănuită, de parcă aşezarea lucrurilor odăii i-ar fi fost cunoscută de când lumea, s-a apropiat de ungherul unde-mi ascunsesem vioara, a scos vioara din cutie şi i-a acordat un timp corzile, a început să cânte. Am urmărit-o, şi continuam s-o urmăresc, uimit, pietrificat de neânţelesul întâmplării şi al plenitudinii cu care cânta. Revenise tot în dreptul ferestrelor deschise, proiectată pe albastrul miraculos al noptii şi cu privirea îndreptată către adâncurile nopţii, de parcă anume ar fi aşteptat-o Cineva dincolo de noi, să cânte şi să-i vină. Astfel că, din clipa aceea, cântecul depăşea graniţa imperiului terestru cuprins între pereţii acelei odăi de hotel, unduind şi pierind spre depărtări. Nu cânta pentru mine, pentru iubirea mea, nici pentru cununia noastră din acea noapte de falsă beatitudine, ci pentru Altcineva, străin, aparţinând parcă altei umanităţi. Şi se asemăna atât de mult cântecul Ei de acum, insolit, nimicitor, cu cântecul din prima noapte a sosirii mele in oraş ! Aceleaşi nemaipomenite acorduri, în sincopa lor contrapunctată - aceeaşi spasm al melodiilor repetate, aceeaşi suferinţă manifestă în nuanţele cele mai line, în panica de apogeu. Şi grozav aş fi vrut să mă înşel, dar şi aceeaşi mână mi se părea a fi, blestemată sau vrăjită, din noaptea cealaltă, dintâi.

- Nu mai cânta ! i-am strigat, peste fire de furios. Te rog, pentru Dumnezeu, încetează odată !

Dar Ea tot mai mult îşi frângea arcuşul peste vioară, şi se rupeau, nevăzute, firele arcuşului, o coardă a plesnit, avea să plesnească şi a doua, şi cântecul tot dura, parcă reântregit din propria lui agonie, din sunetele parcă suspendate în văzduh. Şi se cuprindeau în esența cântecului inițial mii de alte cântece vitrege, amarnice, ca nişte țipete inumane, ca nişte suflete căutându-se cu desperare unul pe altul şi care nu se descopereau între pereții acelei încăperi lugubre de hotel. Şi nu părea a fi o singură vioară, ci mii de viori într-una singură, asemeni unor mări răscolite din afunduri, să se zbuciume şi să geamă omeneşte sub cea mai năprasnică furtună. Şi nici mâinile Ei singure nu păreau a fi, ci mulțime de mâini vrăjite, ca într-un fel de sabat, chinuind vioara să-şi dezlege toate tainele ştiute numai de Ea. Şi iubita mea nu voia să pună capăt acestei stări de pierzanie, păreau totuna ființa Ei şi vioara, şi a trebuit să treacă un timp de nesuportat până ce cântecul să se stingă, şi nu ştiu de ce mi se pare a se fi stins ca o suflare de om.

Atunci, întorcându-se către mine şi zâmbindu-mi amar, lăsând câteva clipe de tăcere să sune între noi ca apropierea unei sentințe şi rănindu-mă adânc in nefirească mea iubire, m-a întrebat

- Tu ai auzit de Domnişoara Ruth ?

Am privit-o derutat, înfricoşat, nemaiânțelegând nimic. De ce tocmai acum să-mi amintească de Domnişoara Ruth. Şi cine era in definitiv această Domnişoară Ruth, când eu numai de Ea aveam nevoie la ceasul acela şi numai pe Ea o doream ? Am sărit imediat din pat şi m-am năpustit asupra Ei, am cuprins-o aprig in brațele mele şi am dat s-o dezbrac din nou, s-o am şi să mi se dăruie din nou pentru ca numai aşa să uite şi cântecul şi păcatul. Dar Ea s-a prelins din brațele mele şi mi-a zâmbit la fel de amar, a deschis uşa foarte calmă şi a dispărut pe coridor. Tot ce a mai fost apoi, după alte câteva clipe, a fost un râs bolnav şi strident, însoțind-o pe scări in jos, cum se încolăcea prin aer, nebuneşte, cu rămăşițele cântecului putred de mai înainte.

Singur, cu mâinile întinse după stinsa Ei fantomă, am rămas singur in mijlocul mizerabilei mele odăi de închisoare şi zadarnic aş mai fi visat, nu mai era nimeni care să mă iubească...

14.

A doua zi, in zori, mă grăbeam să părăsesc hotelul pentru totdeauna, oraşul să-1 părăsesc pentru totdeauna. Luasem această hotărâre în urma unui examen lucid al tuturor perspectivelor posibile, şi toate funeste, dacă m-aş fi încăpățânat să aştept o femeie care n-ar mai fi revenit niciodată. Surprinzător, pe scări, m-am întâlnit cu şeful gării, pe care şi uitasem cum arată la față de când nu-1 mai văzusem. Arăta ca vai de el, galben, înfricoşat, obrazul subțiat de suferintă, ochii încercănați şi umflați de nesomn. Îmbrăcase un frac vechi şi demodat, trăsnind a naftalină, care-i da aerul unui claun blazat şi ridicol. Mai că-mi venea să râd cu hohote de înfălişarea lui caraghioasă, îl credeam beat, dar nu era defel beat, când 1-am auzit vorbind:

- S-a sinucis Domnişoara Ruth !

Din prima clipă n-am priceput nimic, despre ce Domnişoară Ruth vorbeşte şi ce-mi pasă mie că această Domnişoară Ruth s-a sinucis, îl priveam cu o indiferență, bănuiesc, care merita palme.

- Cum ? ! s-a mirat el, ştergându-şi năduşeala de pe frunte cu o imensă batistă colorată. Chiar nu-ți mai aduci aminte ? Domnişoara Ruth, omule, aceea care cânta la vioară !

O vagă şuviță de lumină a dat să străbată prin bezna din mine, dar fără să reuşească mare lucru, bezna a rămas compactă, iar nepăsarea mea asemeni.

- Aha ! am făcut într-o doară. Ce spui, s-a sinucis ? !

- Azi-noapte, pe la miezul nopții. Tot oraşul fierbe, de asta am şi venit la dumneata, să mergem s-o vedem.

I-am zâmbit in față, cu cinism

- Regret, domnule şef de gară, dar eu plec. M-am săturat de oraşul vostru şi plec.

- Iar eu, prietene, te-anunț că nu pleacă nimeni din oraş, s-a decretat doliu general. Doar n-a murit oricine. Domnişoara Ruth a murit ! Mi-a smuls valiza din mână şi a zvârlit-o cât colo, a nimănui. Haide să-i cumpărăm câteva fire de flori, am aflat că-i plăceau mai ales florile roşii.

Eram atât de muncit de ale mele, încă sub impresia distrugătoare a celor petrecute în timpul nopții, cu mine şi cu Cealaltă, dăruirea şi fuga Celeilalte, încât m-am lăsat dus ca un mecanism inert, suflet de iască şi orb. Mi se părea totuşi foarte ciudat, aproape cumplit, acest lucru cât de mult mă obsedase şi pe mine cântecul Domnişoarei Ruth, cât de istovitor dorisem s-o cunosc şi eu pe Domnişoara Ruth, pentru ea şi rămânând în oraş atâtea săptămâni, şi-acum ce crunt îşi bătea joc soarta de mine, cât de anapoda îmi merseseră toate, să mă-ntâlnesc până la urmă nu cu Domnişoara Ruth cea vie, pasionată, unică in frumusețea şi misterul ei, ci cu o Domnişoară Ruth moartă, rece, galbenă, ca orice femeie de rând. Nemilos şi odios destin, toate mi se păreau odioase şi întoarse răzvrătitor împotriva mea.

Eu n-am cumpărat flori, nu concepeam să duc primele flori, tocmai într-o asemenea împrejurare, femeii pe care, desigur, în taină o adorasem şi de a cărei vrajă fusesem cândva fermecat. Preferam, în consecință, să fiu străinul de-aiurea, care, numai dintr-o inexplicabilă eroare, se rătăcise prin acel oraş blestemat, şi oricum dezlegat prin iubirea față de Cealaltă, a mea, pe care o cunoscusem cu adevărat şi o avusesem, dezlegat de orice blestem al nefericitei Domnişoare Ruth.

Abia de-am reuşit să răzbim prin multimea adunată dinaintea casei, prin valurile celor care ne veneau împotrivă după

ce-şi satisfăcuseră curiozitatea de a o vedea, în sfârşit, pe Domnişoara Ruth, până ce-am ajuns si noi în camera mortuară. Dintâi n-am văzut decât catafalcul înalt, aproape înecat în flori, numai flori roşii, n-am înregistrat decât solemnitatea înfiorată a celor care nu se mai săturau s-o contemple. Pe măsură însă ce m-apropiam, era în mine o nelinişte şi o ameţeală greu de stăpânit, greu de înţeles din ce cauză, de unde, ca sub presiunea unei presimţiri ucigaşe, copleşit deodată de o teribilă conştiinţă a vinovăţiei. Iar când, mai mult împins de valul celorlalţi, am ajuns s-o pot şi eu privi, s-o privesc intens şi fascinat de faţă cu adevărul cel mai neomenesc posibil şi încă neconvins că acela-i adevărul, am întrebat, nici nu mai ştiu cui am adresat întrebarea, cum stam înaintea ei străfulgerat de moarte şi uluit

- Ea e Domnişoara Ruth ? !

- De bunăseamă, 1-am auzit pe şeful gării şoptind, ce te face să te-ndoieşti ?

- Nu se poate ! am strigat in mare mânie. Nu poate să fie ea !

- Şi totuşi ea este ! a întărit, melancolic, şeful gării. Şi e foarte frumoasă, şi pare că e vie ! Ba am senzaţia că-i gata să se ridice dintre morţi şi să cânte iar la vioară, dumneata n-ai această senzaţie ?

Dar eu nu mai aveam grai şi cuget pentru nimic, ci tot mai oropsit o priveam şi nu mă lăsam dus de-acolo. Aş fi vrut să am îndrăzneala de a le striga tuturor că Domnişoara Ruth e-n realitate Iubita mea, Femeia care se cununase cu mine înainte de miezul nopţii, şi eu eram singurul care se bucurase de gingaşa Ei făptură. Cine, însă, din pleava de nemernici ai acelui pământ, viermi până la unul, ar fi fost în stare să descifreze şi să înţeleagă drama consumată între noi doi ? Continuam să stau nemişcat dinaintea sicriului in care Ea se odihnea pentru eternitate, nu-mi puteam lua ochii de la faţa Ei de ceară albă şi doar hohoteam neauzit

- De ce, Domnişoară Ruth ? De ce ?

O îmbrăcaseră in aceeaşi rochie roşie de totdeauna, şi Ea părea la fel de tandră şi purificată ca înainte de păcat, aproape nepământeană pentru destinul Ei uman. Alături i se aşezase vioara, ciudat cum şi vioara semăna unui om repauzat in veşnicie, şi Domnişoara Ruth zâmbea cu un zâmbet nespus de straniu, ca pentru altcineva, de dincolo de moarte. O orchestră, de-adevărat, ori numai în imaginatia mea, intona ca pe un marş funebru propriul Ei cântec...

15.

De aceea mi se pare adesea că oamenii excepţionali pe care i-am întâlnit o singură dată in viată şi-acum nu mai sunt, fiindcă i-a luat vântul şi i-a înălţat la cer, se pot asemăna cu acele stele prăbuşite a căror lumină o vedem încă de-aievea, în miezul anumitor nopţi. Dacă aceştia despre care vă vorbesc au avut putinţa să se identifice, până la paroxism şi obsesie, cu însăşi voinţa noastră de a nu-i uita, înseamnă că ei au mai existat cândva, undeva, într-o lume guvernată numai de geniul iubirii.

Aud de multe ori, noaptea, o vioară cântând şi de multe ori, în somn, o văd pe Domnişoara Ruth cum trece prin ziduri şi se-apropie de mine, se apleacă deasupra mea şi-mi spune

- Aici, in moarte, nu sunt singură, iubitul meu este cu mine, pentru el am murit ! Pentru ceea ce el a ştiut să nu trădeze niciodată : puritatea visului !

In oraşul acela nu m-am mai întors, am înţeles că-n legenda lor eu n-am fost decât o simplă, banală întâmplare. Dacă e adevărat că Domnişoara Ruth mi-a oferit marea şansă de a-mi depăşi condiţia, la fel de adevărat este că eu am făcut totul ca să ratez această şansă ca un netrebnic. Şi zadarnic mă umilesc acum viorii

mele robii, implorând-o să nu mă pedepsească la tăcere, simt că toate miracolele ei îmi sunt interzise pentru totdeauna. Dar eu continui să sper şi, uneori, chiar mi se pare că strania Domnişoară Ruth tot mai coboară să-şi viziteze robii...

editie on-line www.cartesiarte.ro

Aceasta carte poate fi comandata la adresa de e-mail :silviu@mediasat.ro